

«Балдырған» бөбекжай-бақшасы» мемлекеттік коммуналдық қазыналық кәсіпорыны

Бағдарлама
«Табиғаттың таңғажайып әлемі»

2025-2026жыл

КЕЛІСІЛДІ.
Аудандық білім бөлімінің
басшысы: Е.Б.Бегалин

БЕКІТІЛДІ:
«Балдырған» бөбекжай-бақшасы»
менгерушісі: А.К.Бисебаева

**«Балдырған» бөбекжай-бақшасының» 28.08.2025 жылғы №1 педагогикалық кеңестегі №1 хаттамада қаралды.
«Табиғаттың таңғажайып әлемі» бағдарламасы талқыланды.**

Бағдарламаны құрастырған: Жолбаева Гулназ Еламановна.

Ақпарат карта.

1. Атауы «Табиғаттың таңғажайып әлемі».
2. Жетекшісі: Жолбаева Гулназ
3. жұмыс түрі: ғылыми-зерттеу
5. Қатысушылар: балалар, топ тәрбиешісі, ата-аналар.
7. Ұзақтығы: ұзақ мерзімді 1 жыл
8. Балалардың жасы: 4 жас;
9. Өткізу формасы: (топтық) ауызша, көрнекілік – көрсету, практикалық.

Түсінік хат

Бұл бағдарламада жоба технологиясы бойынша құрылып, ұйымдастырылған іс-әрекеттің үлгі жоспарлары берілген.

Ұсынылған оқу-әдістемелік кешен балаларды экологиялық тұрғыдан дамытуға, бағдарламалардың міндетін қызықты етіп іске асыруға және тиісті нәтижелерге қол жеткізуге мүмкіндік береді. Балалар қоршаған орта туралы алған білімдерімен өз беттерінше ізденіп, ақпараттарға талдау жасап үйренеді. Алған білімдерін күнделікті өмірде (үйде, мектепте, балабақшада, табиғат әлемінде) гүлдерді бақылау, түсіндіру, сипаттау, болжау біліктілігін дамытуға бағытталып, педагогтің жаңа білімді балаға қандай әдіс-тәсілдермен түсіндіруге болатындығы жан-жақты талданып, берілген. «Бөлме өсімдіктері – біздің досымыз» бағдарламасы ұйымдастырылған іс-әрекет жиынтығынан тұрады. Бірлескен іс-әрекеттерде (бала-бала, бала-ата-ана, бала-педагог) балалар өсімдіктердің өсуі мен көбеюі үшін ең қолайлы жағдайлармен танысып, сыртқы күйін түріне қарай анықтауды үйреніп, өсімдіктерді күтуді, жұмыс тапсырмаларына жауапкершілікпен қарауды, жалпы табиғатты құрметтеу, оның алдындағы жауапкершілік екенін сезінуді үйренеді.

Өзектілігі

Экологиялық тәрбие қазіргі заманғы білім беру жүйесінің маңызды бөлігі болып табылады. Жер бетінде табиғи ресурстарды тиімді пайдалану, қоршаған ортаны қорғау, сондай-ақ өсімдіктер мен жануарлар әлемін сақтау сияқты экологиялық мәселелерге назар аудару қажеттілігі артып келеді. Осыған балабақшаларда экологиялық тәрбиені ерте жастан бастап енгізу өте маңызды. Экологиялық тәрбиенің бір бөлігі ретінде бөлме өсімдіктерін пайдалану ерекше орын алады. Бөлме өсімдіктері тек әдемі интерьер элементі ғана емес, сонымен қатар табиғатпен байланыс орнатудың, экологиялық мәдениет пен жауапкершілікті дамытудың маңызды құралы болып табылады. Олар ауаны тазартып, ылғалдандырып, бөлме ішіндегі микроклиматты жақсартады. Сонымен қатар, өсімдіктермен жұмыс істеу, оларды күтіп-баптау балалардың табиғатқа деген сүйіспеншілігін арттырып, қоршаған ортаны аялауға үйретеді. Бөлме өсімдіктері экологиялық тәрбие беру процесінде педагогикалық құрал ретінде пайдаланыла алады. Олар арқылы балалар өсімдіктердің өсу және даму шарттары, қоршаған ортаға әсері туралы білім алып қана қоймай, сонымен қатар табиғаттың әсемдігін сезініп, оны қорғауға ұмтылады. Бөлме

өсімдіктерін күтіп-баптауда балалар жауапкершілікті, шыдамдылықты, ұқыптылықты үйренеді. Сонымен бірге өсімдіктердің өсуін бақылау, тәжірибе жасау арқылы зерттеушілік қабілеттері де дамиды.

Қорыта айтқанда, бөлме өсімдіктерін экологиялық тәрбие процесіне енгізу балалардың табиғатпен байланысын нығайтып, олардың қоршаған ортаға деген сүйіспеншілігін арттыруға мүмкіндік береді. Бұл өз кезегінде экологиялық сананы қалыптастырып, болашақта экологиялық мәселелерді шешуге бағытталған саналы әрекеттерге түрткі болары сөзсіз.

Мақсаты:

- Бөлме өсімдіктерінің дамуы мен өсуіне қызығушылық таныту, бақылау мен білуге, көрнекі-тиімді ойлауды дамыту.
- тірі табиғат объектілеріне – бөлме өсімдіктеріне саналы түрде дұрыс көзқарас қалыптастыру

Міндеті:

- экологиялық білімді кеңейту;
- танымдық қызығушылық пен зерттеу дағдыларын (салыстыру, талдау, қорытынды жасай білу), жабық өсімдіктерді күту бойынша практикалық дағдыларды дамыту
- табиғат объектілеріне белсенді қатынастың көрінісі (тиімді күтім, табиғатқа қатысты басқа адамдардың іс-әрекеттерін бағалау мүмкіндігі);
- осы тақырып бойынша балалардың сөздік қорын байыту;
- практикалық дағдыларды игеру.
- балаларды бөлме өсімдіктері туралы білімдерін кеңейтуге көмектесу: сыртқы түрі, құрылысы, өсу, даму жағдайлары;
- ғылыми-зерттеу жұмыстары арқылы еңбексүйгіштікке, өсімдіктерге қамқорлық жасауға тәрбиелеу.

Күтілетін нәтижелер:

- Балалардың тірі табиғатқа деген қызығушылығы артады. Бөлме өсімдіктерін ажыратып, атауды үйренеді.
- Балалардың табиғат объектілерін зерттеуге деген құштарлығы қалыптасады, олар қорытынды жасауға, себеп-салдар байланысын орнатуға үйренеді.
- Балалар бөлме өсімдіктерінің тіршілігінен көптеген қызықты нәрселерді үйренеді және өсімдіктердің өсуіне қажетті жағдайларды тәжірибе жүзінде зерттейді.
- Табиғат бұрышындағы өсімдіктерге дұрыс күтім жасауды үйрету.
- Балалар мен ата-аналардың танымдық және шығармашылық белсенділігі белсендіріліп, педагогтардың құзыреттілігі артады.
- Топтың экологиялық ортасын кеңейту.

Гипотеза: егер біз жабық өсімдіктерге сүйіспеншілікпен қамқорлық жасасак, олармен достарымыз сияқты сөйлесек, онда өсімдіктер бізді тез өсуімен және әдемі гүлденуімен қуантады; Адамдардың денсаулығына сау, гүлді өсімдіктер көп үй-жайда болу пайдалы.

Жоба бойынша жұмыс кезеңдері:

1. Дайындық кезеңі.

  - Бағдарламаның тақырыбын, мақсаты мен міндеттерін анықтау.
  - Бағдарламаның ақпараттық базасын зерттеу және құру.
  - Жабдықтар мен материалдарды таңдау.

2. Негізгі кезең.

1. Әңгімелесу: «Бөлме өсімдіктерімен танысу», «Бөлме өсімдіктерінің адамға қандай пайдасы бар?», «Бөлме өсімдіктерінің құрылысы».
2. «Бөлме өсімдіктеріне күтім жасау» сериясынан картиналарға сараптама.
3. Эксперименттік іс-әрекет: бақылау – зерттеу
4. Практикалық жұмыстар: жабық өсімдіктерді суару, жабық өсімдіктерді жуу, жабық өсімдіктерді күту: тыңайтқыштар беру, топырақты қопсыту, өсімдіктерді тыңайту.
5. Нәтижелі іс-әрекет: Шығармашылық жұмыстар
6. Дидактикалық ойындар.
7. Қим ойындар ойындар:
8. Балалардың өз бетінше ойын әрекеті: кітаптарды, иллюстрацияларды, альбомдарды, бөлме өсімдіктері бар ашық хаттарды қарау, бояу кітаптарындағы гүлдерді бояу.

3. Қорытынды кезең.

1. Топта бөлме өсімдіктерінің картотекасын құрастыру.
2. Әңгімелесу «Мен жаңадан не білдім?»
3. «Мен жасаған гүлдер» балалар жұмыстарының көрмесі.
4. Топтың жасыл бұрышын кеңейту.

Пікір:

Ұсынылып отырған бағдарламаның түбегейлі айырмашылығы мен жаңалығы оқу процесінде ұзақ уақыт бойы тиімді пайдаланылған материалды сапалы жалпылауында.

Бұл әдістемелік құралдағы материалдың берілуі теориямен түрде ұштастырылған;

Бағдарламада ұсынылған материал біздің көп жылдық жұмыс тәжірибеміздің қысқаша мазмұны болып табылады. Бұл материалды қолданудың тиімділігі мамандардың, мектеп жасына дейінгі балалармен жұмыс істейтін қосымша білім беру педагогтарымен тәрбиешілеріне пайдалануға ұсынылады.

Нұсқаулық осы жастағы балалардың ата-аналары үшін қызықты және пайдалы болады. Ұсынылған материалды пайдалана отырып, ата-аналар қызықты түрде балалардың сауатты, үйлесімді сөйлеуін дамыту, сонымен қатар үйде зерттеу бойынша жұмысты жалғастыра алады.

Бұл бағдарлама мектепке дейінгі білім берудің бағдарламасының талаптарын ескере отырып, сондай-ақ Қазақстан Республикасының мектепке дейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандартының қағидаттарын ескере отырып дайындалды.

«Табиғаттың таңғажайып әлемі» тақырыбында бағдарлама негізінде құрылған перспективалық жоспары.

Мерзімі	Балалармен жұмыс	Мақсаты. Тапсырмалар
Қыркүйек - Өсімдіктер	1-апта Өсімдік деген не?	Тексеру диагностикасын жүргізу, балалардың білімін бақылау;
	2-апта Өсімдіктер қалай өседі?	Өсімдіктердің өсуі мен дамуына қажетті сыртқы орта факторларын анықтау: су, жарық, жылу
	3-апта Құмның өсімдікке әсері	Ылғалды және құрғақтың негізгі қасиеттерін, құм қайдан келетінін және сұйықтықтарды сіңіру қабілетін түсіндіру.
	4-апта Бөлме өсімдіктері	Еңбек процесінің құрылымы туралы, өсімдіктердің суға, жылуға қажеттілігі туралы білімдерін бекіту, балаларды өсімдіктерді құрметтеуге тәрбиелеу. Табиғат бұрышындағы еңбек: бөлме өсімдіктерге күтім жасау.
Қазан – ертегілер, жұмбақтар, мақал- мәтелдер, тақпақтар	1-апта Гүл туралы аңыз	Тұған еліннің табиғатына, гүлдер мен өсімдіктерге қамқорлық көрсетуге, күтуге, сүйіспеншілікке тәрбиелеу.
	2-апта Жұмбақтар	Жұмбақтар арқылы баланың ой – өрісін, ойлау қабілетін дамытып, дүниетанымын кеңейту, сөздік қорын молайтып, тіл байлығын жетілдіру; шапшаңдыққа, ізденімпаздыққа, бір – бірін тыңдай білуге, ұйымшылдыққа тәрбиелеу.
	3-апта Суретпен жұмыс, гүлдер туралы мақал-мәтелдер.	Сюжетті суреттің мазмұны бойынша сұрақ сұраққа жауап беруге және мақал-мәтелдерді айта білуге үйрету. Әңгімелерді тыңдай білуді үйрету.
	4-апта Гүлдер тақырыбында тақпақтар	Балаларды топқа бөлу арқылы, әр топқа гүлдер туралы тақпақтар үйрету. Өлеңдерді жатқа айту қабілеттерін дамыту.
Қараша- «Балалар зертханасы»	Мен зерттеушімін	Зерттеуші ғалымдар деген кім, зертхана деген не екендігі туралы түсініктерді нақтылау. Балалар зертханасындағы тәртіп ережелері туралы түсінік беру.

	«Өсімдік тыныс ала алады ма?»	Өсімдіктің ауаға, тыныс алуға қажеттілігін ашу. Өсімдіктерде тыныс алу процесі қалай жүретінін түсіндіру. Зерттеу жұмысы.
	«Тамырға ауа керек пе?»	Өсімдіктің қопсыту қажеттілігінің себебін анықтау; өсімдіктің барлық мүшелерімен тыныс алатынын дәлелдеу. Зерттеу жұмысы.
	«Қайсысы тез өседі»	Өсімдіктердің өсуі мен дамуына қолайлы жағдайларды анықтау, өсімдіктердің топыраққа тәуелділігін негіздеу. Зерттеу жұмысы.
Желтоқсан- «Гүлдер әлемі» Табиғат бұрышы Тәжірибе алаңы	«Гүлді қалай күтеміз»	Тірі және жансыз табиғат арасында байланыс орнату қабілетін дамыту. Зерттеу жұмысы.
	«Гүл қайда жақсы өседі?»	өсімдіктің ауа мен тыныс алу қажеттілігін анықтау; өсімдіктерде тыныс алу процесі қалай жүретінін түсіну. Зерттеу жұмысы.
	Өсімдікте не болады?	Өсімдіктің барлық мүшелері тыныс алуға қатысатынын анықтау. Жапырақтан су буланған кезде өсімдікке не болатынын анықтау. Зерттеу жұмысы.
	Ыстық пен суықта не болады?	Өсімдіктердің өсуі мен дамуына қолайлы жағдайларды анықтау.
Қаңтар- Кішкентай ғалымдар	«Біз бөлме өсімдіктерін өсіреміз»	Балалардың танымдық қызығушылығын дамытуға ықпал ету. Баланың ізденіс әрекетінің дербес субъектісі болатындай жағдай жасау.
	«Гүл қайда жақсы өседі?»	Гүлдердің өсуі мен дамуына қолайлы жағдайларды анықтау, өсімдіктердің топыраққа тәуелділігін негіздеу.
	Гүл «Сумен және сусыз»	Гүлдердің өсуі мен дамуына қажетті сыртқы орта факторларын (су, жарық, жылу) бөліп көрсету.
	Өсімдіктерге қорғану үшін не керек?	Гүлдің қоректенуі үшін жарықтың қажеттілігін анықтау
Ақпан - Дидактикалық ойындар	Дид ойын: «Себеттегі гүлді тап»	Суреттегі гүлдерден себеттегі гүлді тауып атын атау.
	Дид ойын: «Гүл дүкені»,	Қиылған суреттерді реті бойынша тамырдан бастап құрастыру.
	Дид ойын: «Гүлге не қажет?»	Гүлдердің атауларын, сырт келбетін, жеке бөлшек атауларын дұрыс айтуын, оларды

		баптап, күту ережелерімен таныстыру.
	Дид ойын: «Сикырлы себет»	Шарты: Себеттен сипап сезіп, заттарды алу. Гүлге сукұйғыш, сусепкіш, шағын күрек.
Наурыз«Гүлдер» Шығармашылық бұрышы.	«Гүлді көйлек»	Көйлектегі гүлдерді мақта таякшасымен бояу
	«Гүлдерді өсір»	Қиылған суреттерді реті бойынша тамырдан бастап құрастыру.
	«Гүлді алқап»	Балалардың шығармашылық қиялын дамыту. Көктем мезгіліндегі гүлді алқапты өз ойымен безендіру.
	«Гүлге араларды қондыр»	Ойын арқылы баланың ойы –өрісін дамыту
Сәуір «Гүлдер әлемі» Ертегілер еліне саяхат	Ертегі «Гүлдер мен жыл мезгілдері»	Күнделікті өмірде өсімдіктің алар орны мен маңызын түсіндіру.
	Б.Османов «Гүлдердің таласы» ертегі	Ертегінің мазмұнымен , кейіпкерлері-мен танысады, ертегіні тыңдап, ертегі бойынша сұрақтарға жауап бере алады.
	Ең әдемі гүл	Ертегі желісі арқылы табиғатты қорғауды, аялауды түсінеді.
	«Ғажайып гүл» ертегісі	Табиғатпен адамгершілік тұрғыда қарым-қатынас жасау тәжірибесін түсінеді.
Мамыр Практикалық әрекет	«Өсімдіктің өсу реті»	Балалардың өсімдіктердің тыныс алатын, ұстайтын және қоректенетін тамыры бар тірі тіршілік иелері туралы білімдерін жүйелеу.
	Гүл отырғызуға арналған ыдыстар	Балаларға өсімдіктердің өсуі мен дамуының реттілігі туралы түсініктерін жалпылауға көмектесу.
	Гүл көшеттерін отырғызу	Балаларға өсімдіктерді өсіруге мұқият және қамқорлықпен қарау тәжірибесін алуға көмектесу.

Жобалық іс-шаралар

- «Балалар мен ата-аналарға арналған бөлме өсімдіктер туралы жұмбақтар жинағы» кітабын шығару.
- Бөлме өсімдіктерімен танысу бойынша дидактикалық ойындардың картотекасы,
- карталар - бөлме өсімдіктерін күту схемалары,
- «Бөлме өсімдіктері» презентациясы,
- «Бөлме өсімдіктерінің жұмбақтары» презентациясы,
- Презентация «Бөлме өсімдіктері – жасыл аландар»,
- «Біздің үйдің сүйікті гүлдері» фотокөрмесі,
- Қорытынды сабақ «Өсімдікке көмек».

Нәтижелердің практикалық маңыздылығы.

Қол жетімді нәтижелер.

Ата-аналармен серіктестік қатынастар орнатылды.

Әр түрлі жұмыс түрлерін қамтитын іс-шаралар жоспары жасалды.

Болжамды нәтижелер.

Балалар, ата-аналар мен педагогтар бөлме өсімдіктері, олардың адам өміріндегі маңызы туралы білімдерін кеңейтуге, бөлме өсімдіктеріне күтім жасау бойынша практикалық дағдыларды қалыптастыруға және топтың экологиялық ортасын кеңейтуге мүмкіндік алады.

Осы саладағы тәжірибені тарату.

Топтағы дамушы орта байытылды.

Балабақша мен отбасы арасындағы байланыс нығайады.

Пайдаланылған әдебиеттер

1. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты
2. Мектепке дейінгі тәрбие және оқытудың үлгілік оқу бағдарламасы.
3. Балалардың жаңа энциклопедиясы, Алматыкітап баспасы, 2012 жыл
4. Менің алғашқы энциклопедиям. Құрастырушылар: Сужикова А.У., Лекерова Ф.С., Солтанғазина М.Қ., Алматыкітап баспасы, 2015 ж.
5. Интернет желісі

Тақырыбы: Өсімдік деген не?

Ұйымдастыру кезеңі.

Қызығушылықты ояту.

Балалар сендердің көңіл-күйіңіз бұрынғыдай мейірімді және көңілді болуы үшін мен сендерге тосын сый дайындадым (Балаларға бұрыннан таныс жұмбақтардың қорабын шығару)

-Бүгін сандықтың сендерге қандай жұмбақтар дайындағанын білгілерін хеле ме?

Бұл жұмбақтардың шешуін біз ғажайып терезеден көретін боламыз?

Балалар проектордың алдында отырады.

1-ші қораптың тапсырмасы: Дид ойын: «Кім тапқыр?»

Ағаш – Қане ғажайып тереземіз арқылы қарайық.

Экраннан ағаштардың суреттері шығады, балалар оларды атайды.

- Дұрыс! Ағаш - үлкен өсімдік. Қаранызшы, оның діңі және жапырақтары өсетін көптеген бұтақтары бар. Жетілген ағаш үйден де биік болуы мүмкін. Енді біраз ойнайық.

Ағаштарды қалай танимыз? Барлық ағаштарда не бар? (діңі ұзын, төж құрайтын көптеген бұтақтары, жапырақтары, қабығымен жабылған дің, тамыры бар).

Балалардың жауаптары экрандағы суретпен сүйемелденіп, нәтижесінде ағаштың макеттері шығады.

Дид ойын: «Ағашты құраймыз»

Шарты: Қарандаршы, біздің алдымызда ағаштың макеті бар.

Ағашты құрлымы бойынша құрастырамыз

- Жарайсындар, балалар! Бізде қандай керемет ағаштар бар!

2-қораптың тапсырмасы: Дид ойын: «Кім жылдам?»

Бұта. Қане ғажайып тереземіз арқылы қарайық.

Иә, ағашқа ұқсайды, бірақ онша үлкен емес. Балалар, бұл өсімдік бұта деп аталады. Оның көптеген діңдері бар, олардың жапырақтары да өседі. Бұталар ағаштардан төмен, бұталардың бұтақтары бар - діңі жерден түзу өседі, қабығымен жабылған, жапырақтары, гүлдері, жидектері бар.

Балалардың жауаптары экрандағы суретпен сүйемелденеді, нәтижесінде бұтаның үлгісі шығады.

Дид ойын: «Бұтаның үлгісін тап»

Шарты: Бұтаны құрлымы бойынша құрастыру

- Балалар, сендер кешеді осындай бұта көрдіңдер ме?

Балалар: - Иә, көрдік!

Жарайсындар, сендер өте байқағыш балалар екенсіңдер.

3-қораптың тапсырмасы: Дид ойын: «Кім тапқыр?»

Адамдардың бәрі қызығады.

Су құймасаң сәні бұзылады.

Бұл не? Гүл.

Керемет! Гүлдер де өсімдік. Ағашпен салыстырғанда олар кішкентай, бірақ өте әдемі! Гүлдің сабағы мен жапырақтары болады. Біз өзімізді гүлдің шалғынға таптық және аздап ойнаймыз деп елестетейік.

Тыныс алу жаттығулары «Гүлдердің нісі»

Бізге қанша гүл бар! Енді олардың нісін сезейік!

Біз гүлдердің хош нісін жұтамыз, мұрнымызбен терең тыныс аламыз және тынысымызды ұстаймыз. Ал енді дем шығарамыз «А-а-а» дыбысын сыбырлап ауыз арқылы шығарамыз.

Дем аламыз, дем аламыз.

Жарайсыңдар, балалар!

Ғажайып терезеге қайта оралып, қортындылап жібереік

Табиғатта үлкен бір патшалық – өсімдіктер патшалығы бар. Өсімдіктер патшалығында үш қала бар.

Бірінші қала – ағаштар. Екінші қала – бұталар. Үшінші қала – шөптер, гүлдер.

Тәрбиеші: ағаштар – ең үлкен өсімдіктер. Олар көп жыл өмір сүреді.

Ағаштардың діңі болады. Бұталардың бойы ағаштардан төмен болады.

Олардың бірнеше жіңішке сабақтары болады. Дің болмайды.

Ең кішкентай өсімдіктер – шөптер. Олардың сабақтары жіңішке. Олар ұзақ өмір сүрмейді.

Ой қозғау.

-Негізден біз белмеге гүл егеміз?

-Гүлдер әдемі өсу үшін не керек?

-Қандай күтім жасауымыз керек?

-Шаңбасқан гүл қандай болады?

-Гүлдер неде өсіп тұр?

-Негізден жасыл өз қалпын сақтап тұр?

-Кімдер күтім жасайды?

-Гүлдердің бізге қандай пайдасы бар?

Балаларды мадақтау.

Практикалық кезең.

Енді кішкентай гальмдарға айналып, өсімдіктердің қалай өсетінін зерттеп көрейік.

Тәжірибе аланы.

№1-тәжірибе:

Құм салынған қорапқа тамырсыз ағаш діңінің үлгісін орналастырамыз. Біз үрлеп көрейік.

Не болды? Ағаш құлап қалды.

Содан кейін құм салынған қорапқа тамыр жүйесі бар ағаштың үлгісін аламыз. Біз үрлейміз. Екінші жағдайда таяғиша тұрақтырақ болады.

Балаларға арналған сұрақтар: Қай таяғиша тұрақтырақ болады деп ойлайсыңдар? Негізден? Ағаштың тамыры болмаса не болар еді?

(Балалардың жауаптары)

Қорытынды:

Тамырлар өсімдікті топырақта ұстайды.

-Ағашқа тамыр тағы не үшін керек? (ағаш өз тамырларының көмегімен қоректенеді.)

Бұл қалай болатынын көрейік:

№ 2-тәжірибе:

Дәкеден жасалған түбір үлгісін түрлі-түсті суға арналған табаққа салымыз. Біз не көріп тұрмыз?

Су көтеріліп, материал жоғарырақ түске болады.

Қорытынды: Тамырлар топырақтан ылғал мен қоректік заттарды сіңіреді.

Сонымен тамыр не үшін екенін тағы да еске түсірейікші? өсімдікті топырақта ұстап, ылғалды сіңіреді.

-Айтыңдаршы, өсімдіктер тірі ме? (Иә).

-Дәлелдеп көрейік. Барлық тірі жандардың жансыздардан қандай айырмашылығы бар?

(олар тыныс алады, өседі, қоректенеді, көбейеді).

Тақырыбы: Өсімдіктер қалай өседі?

Таңғажайып сәт:

Маша келеді. (АҚТ технол)

- Сәлеметсіңдер ме, балалар!

Ой Маша. Қош келдің!

Саламатсың ба?

Қолыңдағы не?

Маша: Менің қолыңдағы – бөлме өсімдігі. Мен мына гүлді үлкен де, әдемі етіп өсіргім келеді, бірақ қанша өсірсем де өспейді. Қалай өсетінін, қалай өсіру керек екенін білмей тұрмын, сендер маған осы гүлді өсіруге көмектесесіңдер ме?

Тәрбиеші: Маша сен рентаіме, сенің қолыңдағы гүл жасаңды гүл, сол себепті ол гүл өспей тұр. Ал, біздің балаларымыз сізге табиғи гүлдің қалай өсетінін көрсетеді.

- Балалар біз Машаға гүлді қалай отырғызып, баптауға болатынын көрсетеміз бе?

- Гүл дегеніміз - өсімдік, олар өмір сәні, табиғат көркі. Гүлдер бөлме ауасын тазартады, адамдарға жақсы көңіл - күй сыйлайды. Гүлдердің де жанды табиғат,

адамдармен сөйлескендей олармен де сөйлесіп, өз іттипатыңды білдіріп, баптап, күтіп, сүйіспеншілікпен қарап, еркелетіп тұру қажет.

Гүлдердің құрылысын қарайышың тамыры, сабағы, жапырағы, күлтешелері болады.

Диалог ойын: «Гүл отырғызамын»

Тәжірибелік жұмыс.

- Балалар, біз тәжірибе жүзінде Машаға гүлді қалай отырғызу, қалай күтіп баптау керектігін көрсетейікші.

Алдымен бәріміз алдымызшы тағып алайық бағбан, ғалым боламыз.

- Алдымен, гүлдің өскінін күйіп алып, оның тамыры шыққанша суға салып қоямыз. Шелекке құнарлы топырақ салып, тамыры бар өскінді сол топыраққа отырғызамыз. Тамыры топырақтың астында болады, олар көрінбейді, гүлдердің су ішуіне көмектеседі, сондықтан да оларға су құйып тұру қажет.

Гүлдердің тамыры дем алып тұру үшін, топырағын қопсытамыз.

Тәрбиеші Машамен бірге гүлге су құйып, топырағын қопсытып көрсетеді.

Маша Рахмет балалар!

Тәрбиеші: - Жарайсыңдар! – Енді отырғызған гүлімізді терезе алдына қоямыз. Гүлдер күннің көзін жақсы көреді.

Машаға сыйлық ретінде гүл жасап берейік.

Диалог ойын: «Гүл сыйлаймыз»

Балаларды топқа бөлу

1-топ: Үлкен құмыра құрастыру.

2-топ: Гүлдерді бояу.

3-топ: Құмыраға гүлдер жапсыру.

4-топ: Гүл қоятын стол мүсіндеу.

Бәрі бірге тақпақ айту

Болат Үсенбаев. «Гүл өсірдім бәлмеме»

Көркі болған үйімнің,

Гүлді көрсем сүйіндім.

Қазып алпақ гүлдерім

Күнәменен мың құбылдым.

Маша балаларға рақмет айтып қоштасады.

Тақырыбы: Құрның өсімдікке әсері

Негізгі бөлім

Тосын сәт:

Тәрбиеші: - Балалар, бізге қонаққа Айгүл келді.

- Сәлем Айгүл!

- Сәлем! (ол көңілісіз жауап қайтаралы)

- Балалар ол неге сонша мұнайлы деп ойлайсыңдар?

-Одан сұрайық: сен неге сонша көңілісізсің?

Мен балаларға жақсылық жасағым келді, бірақ ештеңе болмады.

Топтарының әдемі, ауасы таза болсын деп, топтарға гүл сыйлағым келді.

Айналада гүл өссе, ауа таза болатынын өзіңіз түсіндірдіңіз. Сондықтан мен

дүкеннен ең әдемі гүлдерді әкеліп, қабырғаларға іліп, терезелерге қойдым.

Келесі топтағы алай маған: Айгүл мұндай әдемі жасанды гүлдерді қайдан алдың деп?

Мен ештеңен олар жасанды, олар шынайы! Жапырақтары жасыл, бұтақтары жасыл, гүлдері қызыл. Менің гүлдерім шынайы, тірі, жасанды емес десем, олай емес диді.

- Балалар, Айгүлге оның гүлдерінің тірі емес екенін анықтауға көмектесеміз бе?

Жаңа гүлдер жасанды гүлдерден несімен ерекшеленеді?

Ой дамыту

Тірі гүл өседі, тірі гүлде тамыр болады, гүлді суару керек, тірі гүл дамуында өзгереді: жаңа жапырақтар, бүршіктер, гүлдер, тұқымдар пайда болады, жапырақтары қурап қалады, т.б.

- Балалар, тұқым дегеніміз не? (балалардың жауаптары)

-Олар не үшін керек? (балалардың жауаптары)

- Өсімдіктің өсуі үшін тұқым қажет. Балалар, Айгүлге әртүрлі тұқымдарды көрсетіңдер.

Айгүл балалармен бірге тұқымдарды тексереді.

- Ал мына үгіңділерден бірдеңе шығады дегің келе ме?! Бос сөз!!! Мен мұндай ертегілерге ешқашан сенбеймін бе?

- Иә, Айгүл, мұндай тұқымнан гүлді ғана емес, тұтас ағашты да өсіруге болады. Әрбір өсімдіктің өз тұқымы болады.

- Білемін, білемін. Мен оны қорапқа салып, орамалмен жауып қолыңда, 1,2,3 адам гүлдер өс десем бірден осындай әдемі гүлдер шығады.

- Жок, Айгүл. Бұл жерде ондай сөздер көмектеспейді. Мұнда тек білім мен еңбек ғана көмектеседі.

(Педагог балалардың назарын гүлдің құрылысын бейнелейтін суреттер ілінген тақтаға аударады.)

Тәрбиеші: Балалар мына суретке қараңдаршы. Бұл гүл. Оның тамыры, сабағы, жапырақтары мен гүлдері бар. Тамыр жер астында орналасқан, өсімдіктерге топырақтан қоректену мен ылғал алу қажет. Өсімдік тамырдың көмегімен қоректенеді деп айта аламыз. Жердің үстінде гүлдің сабағы,

жапырағы, гүлі болады. Өсімдік дұрыс өсіп, дамып, бізді гүлденуімен қуанту үшін оған топырақ, күн сәулесі, су қажет.

Қане бәріміз кішкентай ғалымға айналып, тәжірибе жасап тексеріп көрейік.

Тәжірибе алаңы.

Кішкентай ғалымдар:

«Гүл қайда жақсы өседі?»

Міндеті: өсімдіктердің өсуі мен дамуына қолайлы жағдайларды анықтау, өсімдіктердің топырақта төуелділігін негіздеу.

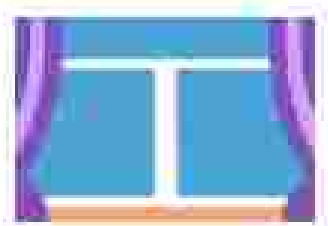
Құрал-жабдықтар: екі бірдей кесінді, су құйылған ыдыс, топырақ, өсімдік күтіміне арналған заттар.

Тәжірибе барысы: Топырақсыз өсімдіктер ұзақ өмір сүре алмайтынын анықтау? (мүмкін емес); олар қай жерде жақсы өседі - суда немесе топырақта?

Қорытынды: топырақтағы өсімдікте бірінші жапырақ тезірек пайда болады, өсімдік жақсы күш алады; суда өсімдік әлсіз болады.

Диң ойын: «Терезедегі гүл» қолданбасы

Терезе алдына құмыраны, жапырақтарды, гүлді құрастырып қою.

Қортынды.

Балаларды мадақтау.

Тақырыбы: Балме өсімдіктері

Ой дамыту.

Балалар айтыңдаршы гүл дегеніміз не?

-өсімдік, олар өмір сәні, табиғаттың көркі.

-Гүлдер сонымен қатар балменің ауасын тазартады. Адамға таза ауа сыйлайды.

Гүлдер өсуі үшін не керек?

Жарық, жылу керек, топырақ, су және күтім керек.

Практикалық кезең

Табиғат бұрышына саяхат.

Табиғат біздің анамыз

Табиғатқа баламыз

Иліп сәлем береміз

Біз әдепті баламыз

-Табиғат бұрышында не көріп тұрмыз?

-Гүлдер не үшін керек?

-Енді гүлдің құрылысымен танысайық (үлгіні іліп көрсету)

Тамыры-өсімдіктерді жерде мұқият ұстап, сумен қамтамасыз етеді
Сабағы - жапырақтардың күнге қарай көтеріліп өсуіне көмектеседі,
жапырағы- доректі күннің көзінен алады.

Қызығушылықты ояту.

Балалар бүгін мен сендердің бәріңді кишкентай ғалымдар етім келеді.

Сендерге ғалым болып, жұмыс жасаған ұнай ма?

Ендеше бәріміз мына сиқырлы таяқшаның көмегімен ғалым боламыз.

Тәжірибе №1.

«Біз балме өсімдіктерін өсіреміз»

Тәжірибе мынада, біз балме өсімдіктерін терезеден бұрып жібердік, бірақ олар жарыққа қарай иіліп. Бұл құбылыс фототропизм деп аталады.

Қортынды: Өсімдіктердің өсу бағытына жарықтың әсері бар деген қорытындыға келді.

Тәжірибе №2.

«Сумен және сусыз»

Міндеті: өсімдіктердің өсуі мен дамуына қажетті сыртқы орта факторларын (су, жарық, жылу) бөліп көрсету.

Құрал-жабдықтар: екі бірдей өсімдік (бальзам), су.

Тәжірибе барысы: Өсімдіктердің нәліктен сусыз өмір сүре алмайтынын анықтау (өсімдік құрап қалады, жапырақтары құрайды, жапырақта су бар); бір өсімдік суарылып, екіншісі суарылмаса не болады (суармаса өсімдік көуіп, сарғайып, жапырақтары мен сабағы икемділігін жоғалтады т.б.)? Біз бір апта ішінде суаруға байланысты өсімдіктердің күйін бақылау нәтижелерін шығару.

Қорытындылаймыз

Иә, өсімдіктер сусыз өмір сүре алмайды.

Тәжірибе алаңы №3

Кішкентай ғалымдар.

«Гүл қайда жақсы өседі?»

Міндеті: өсімдіктердің өсуі мен дамуына қолайлы жағдайларды анықтау, өсімдіктердің топыраққа тәуелділігін негіздеу.

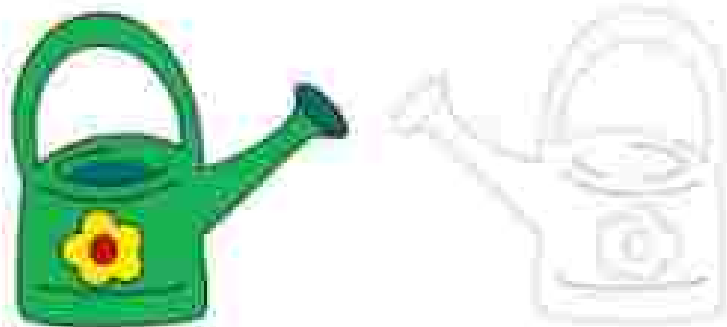
Құрал-жабдықтар: екі бірдей кесінді, су құйылған ыдыс, топырақ, өсімдік күтіміне арналған заттар.

Тәжірибе барысы: Топырақсыз өсімдіктер ұзақ өмір сүре алмайтынын анықтау? (мүмкін емес), олар қай жерде жақсы өседі - суда немесе топырақта?

Қорытынды: топырақтағы өсімдікте бірінші жапырақ тезірек пайда болады, өсімдік жақсы күш алады, суда өсімдік әлсіз болады.

Дид ойын: «Су құйғыштың сыңары»

Шарты: Су құйғыштың сыңарын сондай түспен бояу.

Қортынды
Гүл өсірдім балмеме
Болат Үсенбаев
Үлгі болып өзгеге,
Гүл өсірдім балмеме.
Сұлулықтың сыйлығын
Апарамын көрмеге

Ертегі: Гүл туралы аңыз.

Қызығушылықты ояту.

Ертегілер еліне саяхат.

Аудио дыбыс, ертегілер әні.

Сұрақ- жауап.

Балалар қандай ән есітіп тұрсындар?

Ертегілер еліне саяхатқа барғыларың келе ме?

Көзімізді жұмып 1,2,3 деп санасақ ертегі еліне жетеміз.

Ертегі елінің орындықтары не деген керемет, оюланған.

С. Оспановтың «Гүл туралы аңыз» ертегісін тамашалайық

АҚТ технологиясымен.

Ерте, ерте ертеде бір ауылда бидай мен гүл өседі. Адамдар гүлдерге

тамсанып, бір-біріне сыйлайды. Гүлдің қош исі ауылды алып кетеді.

Бір күні хан бәріне жар салды. Тек қана бидай өсіріңдер, гүлдің бәрін

ауртыңдар деп әмір береді.

Сұрақтар ілмегі

-Хан қандай әмір берді?

-Тек не өссін деді?

-Недіктен бидайды таңдалы?

Адамдар гүлдердің бәрін таптап, жұла бастайды. Осы кезде бір бала бір

гүлді үйіне апарып тығып өсіреді. Оны ешкімге көрсетпейді. Ал ауыл болса

көңілсіз, жұпар гүлдің исінде жоқ, өзі де жоқ.

Сұрақ-жауап

Неге ауыл көңілсіз болды?

Недіктен?

Бір күні хан қатты ауырады. Көптеген дәрігерлер оны емдей алмайды. Бір

күні алыс жерден бір емші келеді, ол ханға тек қана бал қосылған дәрі жеу

керек, сол кезде ғана тәуір боласың диді.

Ой қозғау.

-Балды неден аламыз?

-Ара балды қайдан жинайды?

Балды не үшін ідеді?

Бір күні гүлді таптанбаған, тығып сақтаған бала ханға бал әкеліп береді.

Хан қатты қуанып, балаға рақметін айтып, барлық дала, барлық қала гүл

өсірсін деп бұйырады.

Содан бері гүл даланың да, қаланың да көріні болыпты.

Гүлім, гүлім, гүлім, – дейді,

Гүл десе ел күлімдейді.

Сансыз гүлден шыршы жинап,

Бал аралар гүілдейді.

Гүлді арқашан ел іздейді – деп жырға қосыпты.

Сұрақ:

Хан ауруынан қалай жазылды?

Ол балды қайдан тапты?

Хан нештен гүл өсіруге рұқсат берді?

Дид ойын: «Гүлге араларды қойың»

Балаларды ара және гүл тобына бөлу.

Гүл тобы: ермекпаздың гүл мүсіндеу.

Ара тобы: араларды қию, алынған араны гүлге жапсыру.

Дид ойын: «Бал салынған банкі»

Шарты: Графареттің көмегімен банкіні салу, гүлгемен ішіне балды бөлу.

Дид ойын: «Гүлді алқап»

Шарты: Гүлді алқап құрастыру

Балаларды малақтау

Жұмбақтар сыры

Дида ойын: «Кім тапқыр?»

- Жұмбақ жасыру.
-Адамдардың бәрі қызығады,
Су құймасаң сені бұзылады.
Бұл не? (Тұл)
- -Шұақты жақсы көреді,
Шырайланып күледі. (Тұл)
- -Түсі – от, Жылуы жоқ,
Қолына алып жүруге, Құмартатын кісі кәп. (Тұл)
- -Қар астында ыстады,
Жасымен бөркін тыстады. Бәй шешек тұл.

Дида ойын: «Өсімдіктің өсу реті»

Шарты: Өсімдіктерді өсу ретімен жапсыру.

Дидактикалық ойын «Жапырақ қай өсімдіктен?»

- Мына жапырақтар мен өсімдіктерге қарап, әр жапырақ қай өсімдіктен түскенін анықтап көр.

Суретпен жұмыс, гүлдер туралы мақал-мәтелдер.

Қызығушылықты ояту.

Балалар, біз бүгін таңғажайып, сиқырлы бөлме гүлдерінің еліне – Мақтаньш еліне саяхатқа шығамыз.

Біз оған жету үшін гүлдердің өсуі үшін не қажет? Бұл сұраққа бөлме гүлдер елінің ханшайымының бізге жіберген анықтамалық карталары көмектеседі. Өзіңе бір карта алып жауап беру.

Ой қозғау.

Суретпен жұмыс

Карточкідегі суретте не дейді, гүлдердің өсуі үшін не қажет?

Бала: Менің суреттерімде тамшылар бар - бұл гүлдер кеуіп қалмас үшін су қажет дегенді білдіреді.

Тәрбиеші: Дұрыс, жарайсыңдар.

Руслан, сурет саған не дейді?

Руслан: Суретте өсімдіктердің өсуі үшін жер қажет екендігі айтылған.

Жарайсыңдар. Келесі сенің суретің не дейді?

Суретте гүлдерге тыныс алу үшін ауа керек, ал гүл жапырақтар арқылы тыныс алады.

Иә, дұрыс, барлық өсімдіктер жапырақтар арқылы тыныс алады. Келесі сурет гүлдердің өсуі үшін тағы не қажет, сіздің картаныз не ұсынады?

Менің карта гүлдердің өсуі үшін күн сәулесі қажет екенін айтады. дұрыс!

Ал келесі карта не дейді?

Менің карточкімде гүлдердің өсуі үшін жылу керек екендігі айтылған.

Дұрыс, жарайсыңдар, олардың өсуіне жылулық та керек.

Ал мына суретінде не бейнеленген?

Бұл суретте гүл құмыра бар - онда бөлме гүлдері өседі.

Ал мына карточкіде не дейді? Менің карта гүлдердің өсуі үшін біздің сүйіспеншілігімізді қажет ететінін айтады. (карталарды жинау)

Дұрыс, жарайсыңдар. Гүлдің жақсы өсуі үшін жер, су, ауа, күн сәулесі, жылу, құмыра және күтім қажет екенін сіз бен біз еске түсірдік.

Енді Мақтаньш еліне баруға дайынбыз. Бірақ біз гүлге айналуымыз керек.

Дид ойын: «Гүл құрастыр»

Құрастырған гүлге ұқсас масканы киіп алу.

Солға, оңға бұрылып, гүлге айналады.

Тәрбиеші: Бір-біріміздің қолымыздан ұстайық, жолға шығамыз.

Біз жолдармен жүреміз, жолдармен жүреміз.

Біз бәріміз өте ақылды, сүйкімді, әдеміміз.

Біз өте татуымыз гүлдер еліне келеміз.

Тәрбиеші: Балалар, міне біз гүлдер еліне келік. Қараңдаршы қандай тамаша шалғын. Гүлдер, отырыңыз. (Балалар еңкейеді)

Қып-қызыл гүлдеріміз жапырақшаларын ашады (саусақтарды тегіс ашу)

Жел аздап дем алады, жапырақшалар тербеледі
(алдында қол бұлғау)
Біздің қызыл гүлдеріміз жапырақшаларын жауып тұрады. (саусақтарды қысу)
Тәрбиеші: Жарайсындар менің гүлдерім, сендер өте әдемісіңдер.
Біз Мақтаныш еліндегі гүлдерді қалай күту керек екенін айтып берейік.
Диң ойын. «Гүлді қалай күтеміз»

Суретке өз ойын айту.
Сурет арқылы гүлдің күту жолдарын айтады.
шүберек, су сепкіш, су бүркегіш, таяқша береді. Тым көп су құюға болмайды.
Су бүркегішпен қатты сепсе, жапырақтары сынып қалуы мүмкін.
Гүлдің жанында жүгірме, ойнама, гүл құлауы мүмкін.
Осы гүлдерге мақал-мәтелдер айтып берейік

Мақал-мәтелдер

Таулы жердің суы әдемі
Сулы жердің гүлі әдемі.

Қыз өссе, елдің көркі
Гүл өссе, жердің көркі

Біз бүгін жақсы жұмыс жасадық. Біздің білімізге алғыс ретінде, гүлдер ханшайымы бұл қорапты сыйға берді. Бірақ біз сізбен бірге тобымызға оралмайынша ол ашылмайды. Бір-біріміздің қолымыздан ұстайық.
Тәрбиеші: Міне, тегдік. Гүлдер, енді балаларға қайта оралындар.
Солға, оңға бұрылып, балаларға айналдырыңыз.
Керемет, енді қорапта не бар екенін көрейік.
(Педагог қорапты ашады, ішіндегі кәмпінгі балаларға таратады).
Тәрбиеші: Ханшайымы сендерге жақсы тосын сый дайындапты. Рақмет айтайық.

Гүлдер тақырыбында тақпақтар

Қызығушылықты ояту

Ой, ой не ұшып келе жатыр? Көбелек екен.

Қане көбелек туралы тақпақ айтайық.

Көбелек –зу көбелек

Гүлге қоншы қалбеңдеп.

Аралар сияқты көбелекте гүлге келіп нәр алады екен

Дид ойын: «Гүлзардағы көбелектер мен гүлдер»

Шарты: гүлзарға топырақтың орнына, қарақұмық жәрмасын салады.

Балаларға жасанды гүлдерді таратып, гүлзарға отыртызуды ұсыну. Оған көбелектер мен гүлдерді орнату.

Ой балалар мына жақта не тұрған гүлдің бірде-бір күлтешесі ашылмаған екен

Қане гүлдің күлтешесін ашу үшін не істеуіміз керек. Мына ізбен жүріп

тақпақ жолдарын айтсақ күлтеше ашылатын шығар. Қане көрейікші. Кім

тақпағын айтып гүлге барады екен. Балалар гүл туралы тақпақтарын айтып береді. Қараңдаршы тақпақ айтқан сайын гүлдің күл тешесі ашылып жатыр.

Гүлім, гүлім өсе бер,

Гүлдер нәзік болады

Әдемі бол асып бол,

Қаулап өсіп толады

Күндей жайнап кете бер

Қарамасан аялап

Қызыл, сары, жасыл бол.

Солып құрап қалады

Тамшы тамшы тамшылар

Гүлсіз бұлбұл сайрамас

Көгерді ағаш талшынар

Гүлсіз дала жайнамас,

Тамшылардан өтетін

Бізге нұрын пашады

Тамаша гүлдер бар шығар

Көзін жауын алады

Керемет! Енді ойын ойнаймыз.

Дид ойын: «Гүл күлтелері»

Шарты: Гүлдің әр күлтесіне ермексазды жағу арқылы әсемдеу.

Барлығымыз ойын ойнайық, мына үлкен себет екен бұл себеттің түсі қандай екен? Ақ екен. Еңдеше себетті мына гүлдермен әдемілеп безендірейікші.

Дид ойын: «Себетті гүлдендір»

Қане келіндер мына гүлдерді себетке жабыстырайық. Қараңдаршы себетіміз қандай әдемі болып шықты

Бейнеғаспадан гүлдерді тамашалау

(бейнефильм, бейнешеке, қызғалдақ, бақ-бақ өсіп шығуы)

Ой қозғалу.

Гүлдерді қалай күту керек білесіңдер ме?

-Гүлдер әдемі болып өсу үшін не керек?

Сергіту жаттығуы:

Шаршағанда ырғалып

Гүлге ұқсап демалам

Қолдарымызды қозғалтып,

Гүлдей болып жайқалам.

Дид сйын: «Гүлді көйлек»

Шарты: Көйлектегі гүлдерді мақта таяқшасымен бөлуге.

Қортынды:

Балаларды мадақтау:

Тақырыбы: «Мен зеттеушімін»

Сәлеметсіздер ме балалар!

Ал, балалар, профессор бізді қонаққа шақырды, бірақ өзі жоқ, ол тағы да өз тәжірибелерінен бас тартты болмаса бізді мүлдем ұмытып кетті.

Профессор үстелдің арғы жағынан шығып.

Сәлеметсіңдер ме, балалар! Мен ештеңені ұмытқан жоқпын, мен осындамын. Балалар, менің атым профессор. Бүгін мен сіздерді ғылым зертханама шақырдым.

Сендер зертхананың не екенін білесіңдер ма? (Балалар жауап береді)

Қандай тақыр балалар екенсіңдер, иә, зертхана – тәжірибе жүргізілетін ерекше орын.

Сендер эксперимент жасағанды ұнатасыңдар ма? (Балалар жауап береді)

Профессор біздің балалар аламындағы барлық нәрселерден де тәжірибе жасауды жақсы көреді, тәжірибелердің барлық түрлерін жүргізеді, солай ма, балалар?

Жарайсыңдар, балалар. Ал бүгін біз сіздермен бірге осы қызықты әрекетті жасаймыз.

Оо мен тағы бір маңызды нәрсені ұмытып кеттім... (басын тырнап, қолында қауіпсіздік ережелері жазылған плакат ұстап)

Педагог жақындап, қағазды көрсетеді

Профессор сіз бізге зертханадағы қауіпсіздік ережелерін еске салғыңыз келген шығар:

О, әрине!

Зертханада өзін-өзі ұстау ережелерін талқылау

РҰҚСАТСЫЗ ТЫЙЫМ САЛЫНАДЫ

- лабороториялық жабдықтары рұқсатсыз ұстауға
- мұрынға, ауызға, құлаққа бірдене салу,
- жүтіріп, айқайлауға болмайды.

Ой қозғау.

Балалар айтыңдаршы, ғалымдар нелықтен эксперименттер мен тәжірибелер жасайды? (Балалар жауап береді)

Әрине, ғалымдар табиғаттың жұмбақ сырларын ашығы келеді.

Ал менде бір жұмбақ бар: бұл бөлмеде көп, бірақ біз оны көрмейміз? (Балалар жауап береді)

№1 тәжірибе

Енді біз жауапты барлығы көре алатындай эксперимент жасаймыз. Біздің алдымызда бір стақан су мен коктейльге арналған сабан бар, сабанды алыңыз, оны стақан суға салып, оған үрленіз.

Балалар үрлеп жатқанда, педагог оларға сұрақтар қояды.

-Нені көріп тұрмыз? (Балалар: ауа көпіршіктері, ауа)

-Бұл ауа қайдан келеді? (Балалар: Біз оны жұтып, түтік арқылы шығарамыз)

- Ауа көпіршіктері қайда жоғалады? (Балалар: Олар су астынан көтеріледі)

Енді бүгінгі жыйынды қорытындылайық.

Достарым, сендерге бүгін не ұнады, не таңқалдырды, бүгін не білдің, қандай жаңа нәрселерді білдің? (Балалар жауап береді)

- Біздің эксперименттер мен тәжірибелер әлеміне сахатымыз мұнымен бітпейді. Ұстаздарымызбен, ата-аналарымызбен бірге жалғастыруларыңызға тілектеспін!

Айналарыздағы әлемді бақылаңдар, сұрақтар қойыңдар және таң қалтырыңдар, тәжірибе жасап, тәбиғат пен ғаламның заңдарын ашыңдар. Қайта кездескенше, достар!

Балабақшаға қайту

Қортынды. Сұрақ-жауап.

Қараш айы . Екінші апта №2 ҰІӨ.

Тақырыбы: «Өсімдік тыныс ала алады ма?»

Ой қозғау.

- Гүлдердің ұзақ уақыт ауырмай, жайқалып тұруы үшін не істеу керек?

- Күтіп - баптау керек. Гүлдерді жұтыау керек. Гүлдерді баспау керек.

Гүлдер өсіп тұрған бөлмеде біз өзімізді қуанышты сезінеміз, көңіліміз көтеріңкі болады.

Олардың көптеген түрлері болады. Түстері де әр түрлі болады.

Гүлдер біздің досымыз.

Қызығушылықты ояту.

Балалар бүгін мен сендердің бәріңді кішкентай ғалымдар еткім келеді.

Сендерге ғалым болып, жұмыс жасаған ұнай ма?

Ендеше бәріміз мына сиқырлы таяқшаның көмегімен ғалым боламыз.

Мынау біздің зертханамыз.

Тәжірибе №1

Ой қозғау.

Қазір қандай мезгіл?

Неліктен гүлдер күзде салтып қалады?

Мақсаты: өсімдіктің өсуінің температураға, ылғал мөлшеріне тәуелділігін анықтау.

Құрал-жабдықтар: өсімдіктері бар кастроль; өсімдік сабағының диаметріне сәйкес ұзындығы 3 см резенке түтікке салынған шыны түтік, мөлдір контейнер.

Тәжірибе барысы: Суарар алдында судың температурасын өлшеп (су жыты), сабағынан қалған дінгекке су құйып, оған алдымен шыны түтік салып резенке түтік кіргізіп, бекітеді. Шыны түтіктен су ағып жатқанын бақытаңыз. Суды қармен салғындатыңыз, температураны өлшеңіз (ол суық болды), оны құйыңыз - түтікке су кірмейді.

Қорытынды: Күзде тамырлар суық суды сіңірмейтініктен, су көп болғанымен гүлдер құрап қалады.

Тәжірибе №2: «Өсімдік тыныс ала алады ма?»

Мақсаты: Өсімдіктің ауаға, тыныс алуға қажеттілігін ашу. Өсімдіктерде тыныс алу процесі қалай жүретінін түсіну.

Қолданылатын материалдар: Бөлме гүлі, түтіктер, вазелин, үлкейткіш айнек.

Процесі: Өсімдіктердің тыныс алатынын, тыныс алатынын қалай дәлелдейтінін сұрау. Балалар адамның тыныс алу процесі туралы білімге сүйене отырып, тыныс алу кезінде ауа өсімдікке кіріп, одан шығуы керек екенін анықтайды. Түтік арқылы тыныс алу және шығару. Содан кейін түтіктің саңылдауына вазелин жағу. Балалар түтік арқылы тыныс алуға тырысады және вазелин ауаны өткізбейді деген қорытындыға келеді.

Өсімдіктердің жапырақтарында тыныс алатын өте кішкентай тесіктер бар.

Мұны тексеру үшін жапырақтың бір немесе екі жағын вазелинмен жағу және күн сайын жапырақтарды бақылау.

Қорытынды: Жапырақтар астыңғы жағымен «дем алады», себебі, астыңғы жағына вазелинмен жағылған жапырақтар солып қалған.

Дидактикалық ойын «Су құйғышты ал»

- Әрбір өсімдік үшін дұрыс суару ыдысын таңдаңыз.

Ой қозғау.

- Неміктен біз бөлмеге гүл егеміз?
- Гүлдер әлемі өсу үшін не керек?
- Қандай күтім жасауымыз керек?
- Шаңбасқан гүл қандай болады?
- Гүлдер неде өсіп тұр?
- Неміктен жасыл өз қалпын сақтап тұр?
- Кімдер күтім жасайды?
- Гүлдердің бізге қандай пайдасы бар?

Балаларды малақтау

Сұрақ –жауап.

Сендерге ғалым болған ұнады ма?

Немі зерттедік?

Тақырыбы: «Тамырға ауа керек пе?»

Менің сүйікті бұрышым

Қызығушылықтарын арттыру:

Дид ойын: «Кім тапқыр?»

Адамдардың бәрі қызығады.

Су құймасаң, сәні бұзылады.(Гүл)

Ой дамыту

АҚТ технологиясымен жұмыс. «Гүл»

Адамдар гүлдерді жақсы көреді. Олардың сұлулығы көңілді көтерді. Гүлдер ауаны тазартады. Бірақ қыста олар өспейді, сосын адамдардың көңілі түсіп қалатын болды. Сондықтан олар гүлдерді үйде отырғызып, оны күтетін болды. Сөйтіп бөлме өсімдіктері пайда болды.

Мінға шабуыл

Біздің бөлмемізде гүлдер бар ма?

- Бөлме өсімдіктерінің қандай пайдасы бар?

- Гүлдердің түсі қандай?

- Гүлдердің дұрық өсуі үшін не істейміз?

Ой қозғау

Балаларды топқа бөлу.

1-топ

Дид ойын: «Сиқырлы себет»

Шарты: Себеттен сипап сөзіп, заттарды алу. Гүлге сукдүйғыш, сусепғыш, шағын күрек.

2-топ

Дид ойын: «Гүлді өсіреміз»

Шарты : Гүлдің өсу ретіме құрастыру.

Осы гүлдердің өсуі туралы зерттейтін ғалым болғыларың келе ма?

Дид ойын: «Кішкентай ғалымдар»

Тәжірибе №1 «Тамырға ауа керек пе?»

Мақсаты: Өсімдіктің қопсыту қажеттілігінің себебін анықтау, өсімдіктің барлық мүшелерімен тыныс алатынын дәлелдеу.

Қолданылатын материалдар: Суы бар ыдыс, тығыздалған және борпылдақ топырақ, ішінде бұршақ өскіндері бар екі мөлдір ыдыс, пульверизатор, өсімдік майы, құмырадағы екі бірдей өсімдік.

Процесі: Бір өсімдіктің екіншісінен жақсы өсетінін анықтау. Бір құмырадағы топырақ тығыз, ал екіншісі бос екенін анықтау. Неліктен тығыз топырақ нашар. Екі бірдей топырақты суға батыру арқылы дәлелдеу (су нашар өтеді, ауа аз, өйткені тығыз жерден ауа көпіршіктері аз бөлінеді). Тамырларға ауа қажет екенін түсіндіру: ол үшін үш бірдей бұршақ өскінін суы бар мөлдір ыдысқа орналастыру. Бірінші ыдысқа пульверизатор арқылы тамырларға ауа жеткізу, екіншісін өзгеріссіз қалдыру, үшіншісіне судың бетіне өсімдік майын құю, бұл ауаның тамырларға өтуіне жол бермейді. Өскіндерді бақылау (бірінші ыдыстағы жақсы өседі, екіншісінде нашар, үшіншісінде - өсімдік солып қалады).

Қорытынды: Тамырларға ауа қажет. Өсімдіктердің жақсы өсуі үшін тамырларға бос топырақ қажет.

ТӘЖІРИБЕ №2 «Өсімдіктердің тыныс алу мүшелері бар ма?»

Мақсаты: Өсімдіктің барлық мүшелері тыныс алуға қатысатынын анықтау.

Қолданылатын материалдар: Суы бар мөлдір ыдыс, ұзын жапырақшадағы немесе сабақтағы жапырақ, түтік, үлкейткіш айнек.

Процесі: Ауаның жапырақтар арқылы өсімдікке өтетінін білуді ұсыну. Ауаны анықтау бойынша ұсыныстар айту. Балалар үлкейткіш айнек арқылы сабақтың кесілген жерін қарайды (тесігі бар), сабақты суға батырады (сабақтан көпіршіктердің бөлінуін бақылайды).

«Жапырақ арқылы» экспериментін келесі ретпен жүргізу:

а) бөтелкеге суды 2-3 см толтырмай қалдыру;

б) жапырақты бөтелкеге сабақтың ұшы суға батырылатындай етіп салу; бөтелкенің сабылауын тығын сияқты пластилинмен мықтап жабу;

в) мұнда сабанға тесіктер жасап, ұшы суға жетпейтіндей етіп енгізу, сабанды пластилинмен бекіту; г) айна алдында тұрып, бөтелкедегі ауаны сору. Ауа көпіршіктері сабақтың суға батқан ұшынан шыға бастайды.

Қорытынды: Ауа жапырақ арқылы сабаққа өтеді, өйткені суға ауа көпіршіктерінің бөлінуі көрінеді.

Балаларды малақтау.

Тақырыбы «Қайсысы тез өседі»

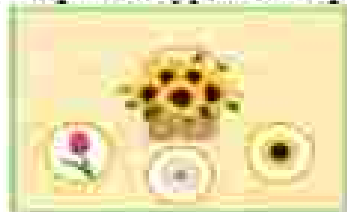
Ой қозғау.

- Неліктен біз бәлмеге гүл егеміз?
- Гүлдер адам өсу үшін не керек?
- Қандай күтім жасауымыз керек?
- Шанбаққан гүл қандай болады?
- Гүлдер неде өсіп тұр?
- Неліктен жасып, өз қалпын сақтап тұр?
- Кімдер күтім жасайды?
- Гүлдердің бізге қандай пайдасы бар?

Балаларды мадақтау.

Диң ойын: «Себеттегі гүлді тап»

Шарты: Суреттегі гүлдерден себеттегі гүлді тауып атып ағау.

Сергіту сәті.

Шаршағанда ыргалып

Гүлге ұқсап демалып

Қанатты бір қағып

Гүлдей болып жайқалам.

Ой қозғау.

Гүлді күту ережелері:

Көрсету, түсіндіру.

Диң ойын: «Гүлдерді күтеміз»

Гүлдердің жапырақтарының шаңын сулы мақтамен сүртеді.

Жапырақтары ұсақ өсімдіктерді су нашатын ыдыспен бұрнеп-шашып жуады.

Суды жапырақтарына тигізбей топырағына құяды.

Диң ойын: «Гүлдерді өсір»

Шарты: Қиылған суреттерді реті бойынша тамырдан бастап құрастыру.

«Қармақ»

Шарты: Сұрақтар ішпегі арқылы жауап беру.

Гүлдердің құрлысы: тамыры, сабағы, жапырағы

Тәжірибе аланы

Тәжірибе: «Қайсысы тез өседі»

Мақсаты: Өсімдіктердің өсуі мен дамуына қолайлы жағдайларды анықтау, өсімдіктердің топыраққа тәуелділігін негіздеу.

Қолданылатын материалдар: Екі бірдей қазтамақ кесінді, суы бар ыдыс, топырақ салынған құмыра, өсімдік күтіміне арналған заттар.

Процесі: Өсімдіктердің топырақсыз ұзақ өмір сүре алмайтынын және олар суда немесе топырақта жақсы өсетінін анықтауды ұсыну. Балаларға қазтамақ кесіндісін әртүрлі су, топырағы бар ыдыстарға салуды ұсыну. Жаңа жапырақ пайда болғанша оларды бақылау. Тәжірибе нәтижелерін өсімдіктердің топыраққа тәуелділігінің моделі түрінде бақылау күнделігіне жазып алу.

Қорытынды: Топырақтағы өсімдікте жапырақ тезірек пайда болды, ол топырақтан жақсы күш алады, ал судағы өсімдік әлсіз болып келеді.

Желтоқсан- «Гүлдер әлемі»
Табиғат бұрышы. Тәжірибе алаңы
№1 ҮІӨ
«Гүлді қалай күтеміз»

1 апта

Қызығушылықтарын ояту.

Таңғажайып сәт:

Есік қағышып, Сайыдымазақ келеді.

-Сәлеметсіңдер ме, балалар!

-Мен мына гүлді үлкен де, әдемі етіп өсіргім келеді, бірақ қалай өсетінің қалай өсіру керек екенін білмей тұрмын, мүмкін сендер маған осы гүлді өсіруге көмектесесіңдер ме?

Менің сүйікті бұрышым.

Ой дамыту

Суреттермен жұмыс.

Гүлдер екіге бөлінеді.

Дала гүлдері, бөлме гүлдері.

- Гүл дегенміз - өсімдік, олар өмір сәні, табиғат көркі. Гүлдер терезелердің алдына сән бергенмен қоймай, бөлме ауасын тазартады, адамдарға жақсы көңіл - күй сыйтайды.

Дала гүлдері көктемде шығып, жаздай құлпырып тұрады, күз болып, күн суыта бастағанда олар қурап қалады.

Сонымен қатар емдік гүлдер де болады. Оны үлкен топқа барғанда толық білетін боласындар.

Дид ойын: «Гүлдерді өсір»

Шарты: Қиынған суреттерді реті бойынша тамырдан бастап құрастыру.

Дид ойын: «Гүлдер әлемі»

Мозайка гүл құрастыру арқылы топқа бөлу.

1-топ: Дала гүлін салу.

Дәстүрден тыс әріс-тәсіл арқылы трафаретпен раушан гүлнің суретін салу.

2-топ: Бөлме гүлі.

Геран гүлін берілген гүл отырғышқа қиып жапсыру.

Балалар сендер зерттеуші болғыларың келе ме?

Ендіше зертханаға барып гүлдерді зерттейік.

Тәжірибе №1.

«Сумен және сусыз»

Міндеті: өсімдіктердің өсуі мен дамуына қажетті сыртқы орта факторларын (су, жарық, жыту) бөліп көрсету.

Құрал-жабдықтар: екі бірдей өсімдік (бальзам), су.

Тәжірибе барысы: Өсімдіктердің пәліктен сусыз өмір сүре алмайтынын анықтау (өсімдік қурап қалады, жапырақтары қурайды, жапырақта су бар);

бір өсімдік суарылып, екіншісі суарылмаса не болады (суармаса өсімдік күйіп, сарғайып, жапырақтары мен сабағы икемділігін жоғалтады т.б.)? Біз бір апта ішінде суаруға байланысты өсімдіктердің күйін бақылау нәтижелерін шығару.

Қорытындылаймыз

Иә, өсімдіктер сусыз өмір сүре алмайды.

Тәжірибе №2

Ыстық пен суықта не болады?

Мақсаты: өсімдіктердің өсуі мен дамуына қолайлы жағдайларды анықтау.

Құрал-жабдықтар: қысқы немесе көктемгі ағаш бұтақтары, топырақтың бір бөлігі бар тамырсабақтар, топырақтың бір бөлігімен гүлзардан гүлдер (күзде), өсімдіктердің жылуға тәуелділігінің моделі.

Эксперимент барысы: Нәліктен көшедегі бұтақтарда жапырақтар жоқ? (Сыртта суық, ағаштар құйықтап жатыр») Бөлмеге бұтақтарды әкелу.

Бұршіктердің өзгеруін (бұршіктердің ұлғаюын, жарылуын), жапырақтардың пайда болуын, олардың өсуін байқаймыз, оларды көшедегі бұтақтармен (жапырақсыз бұтақтар) салыстырамыз.

Қорытынды: Өсімдіктердің өмір сүруі және өсуі үшін жылу қажет.

Диң ойын: «Гүлге су құямыз»

Шарты: Гүлдерге су құлтын Ыдысты мүсіндеу.

Тақпақ

Гүлім, гүлім, өсе бер,

Әлемі боп, асыл боп.

Күндей жайнап кете бер,

Қызыл, сары, жасыл боп.

Сайқымсақ не деген керемет баптар рақмет сендерге, мен үйіме барып,
гүлдерімді өсіремін.

Сау болыңдар.

Қорытынды.

-Балалар, бүгін бізге кім келді?

-Біз оған не өсіруге көмектестік?

-Бөлме гүлдеріні не үшін қажет деп ойлайсыңдар? Балаларды бағалау,
мақтау, мадақтау.

Желтоқсан- «Гүлдер әлемі»
Табиғат бұрышы. Тәжірибе алаңы
№2118

2 апта

«Гүл қайда жақсы өседі?»

Мнемокесте арқылы гүлдердің өсу жолдарын таныстыру.

Практикалық әрекет:

Гүл отырғызу.

Гүл отырғызу үшін ең әуелі бізге ыдыс қажет. Ыдысты алып, ішіне жай даладағы топырақ емес, құнарлы топырақ саламыз, жақсы өсу үшін. Содан соң, топырақ ортасына құдықша жасап, гүл өсімдігін отырғызамыз (тамырын көрсету). Енді, осы гүлімізді табиғат бұрышына қояйық.

Балаларға сұрақ: Балалар, гүл отырғызып, тек осылай қоямыз ба екен?

Дұрыс су құйып, күтіп, баптап тұру қажет екен.

Сергіту сәті.

Шаршағанда ырғалып,

Гүлге ұқсап демалам,

Қанатты бір қағып,

Гүлдей болып жайқалам.

Ой қозғау.

Күту ережелері: Әр бала көрсету.

Дид ойын: «Гүлдерді күтеміз»

Гүлдердің жапырақтарының шаңын сулы мақтамен сүртеді.

Жапырақтары ұсақ өсімдіктерді су шашатын ыдыспен бүркеп-шашып жуады.

Суды жапырақтарына тигізбей топырағына құяды.

Тәжірибе алаңы

Кішкентай ғалымдар.

Тәжірибе: «Гүл қайда жақсы өседі?»

Міндеті: өсімдіктердің өсуі мен дамуына қолайлы жағдайларды анықтау, өсімдіктердің топырақта тәуелділігін негіздеу.

Құрал-жабдықтар: екі бірдей кесінді, су құйылған ыдыс, топырақ, өсімдік күтіміне арналған заттар.

Тәжірибе барысы: Топырақсыз өсімдіктер ұзақ өмір сүре алатынын анықтаңыз? (мүмкін емес); олар қай жерде жақсы өседі - суда немесе топырақта?

Герань шамын әртүрлі контейнерлерге салыңыз – суда және топырақта.

Бірінші жина жапырақ пайда болғанша оларды бақылау.

Қорытынды: топырақтағы өсімдікте бірінші жапырақ тезірек пайда болады, өсімдік жақсы күш алады, суда өсімдік әлсіз болады.

Желтоқсан айы

№3 аптасы

Тақырыбы: Өсімдікте не болады?

Білім беру саласы: Таным

Бәлімі: Қоршаған ортамен таныстыру, зерттеу іс-әрекеті

Мақсаты:

Өсімдіктің барлық мүшелері тыныс алуға қатысатынын анықтау және жапырақтан су буланған кезде өсімдікке қандай өзгеріс болатынын тәжірибе арқылы дәлелдеу.

Міндеттері:

- Өсімдіктің мүшелерін (тамыр, сабақ, жапырақ) ажырата білуге үйрету.
- Өсімдіктің тыныс алатынын тәжірибе арқылы түсіндіру.
- Жапырақтан су булану құбылысын бақылау.
- Зерттеу, бақылау, қорытынды жасау дағдыларын дамыту.
- Табиғатқа ұқыпты қарауға тәрбиелеу.

Көрнекіліктер мен құралдар:

- Тірі бөлме өсімдігі
- Мәсір целлофан пакет
- Жіп немесе резіnce
- Су құйғыш
- Суреттер: өсімдіктің мүшелері
- Айна (немесе шыны)

Іс-әрекет барысы

1. Ұйымдастыру кезеңі

Балалар шеңберге тұрады.

Тәрбиеші:

– Балалар, бүгін біз ғалымдар сияқты зерттеу жүргіземіз!

– Табиғатта өсімдікте не болатынын бірге анықтаймыз.

2. Негізгі бөлім

Өңгімелесу

– Өсімдік тірі ме?

– Тірі ағза не істейді? (тыныс алады, өседі, су ішеді)

Тәрбиеші түсіндіреді:

– Өсімдік те адам сияқты тыныс алады.

– Бірақ ол тек бір жерімен емес, барлық мүшелерімен тыныс алады: тамырымен, сабағымен, жапырағымен.

Зерттеу жұмысы №1

«Өсімдік тыныс ала ма?»

Барысы:

1. Айна немесе шыныны жапыраққа жақындату.
2. Біраз күту.

Бақылау:

– Айнада бұ пайда болды.

Қорытынды:

Өсімдік тыныс алады, ауа бөледі.

Зерттеу жұмысы №2

«Жапырақтан су буланғанда не болады?»

Барысы:

1. Өсімдіктің бір бұтағын мөлдір пакетпен жабу.
2. Аузын жіпшен байлау.
3. Өсімдікті жарық жерге қою.
4. Біраз уақыттан кейін бақылау.

Сұрақтар:

– Пакеттің ішінде не пайда болды?

– Бұл су қайдан шықты?

Бақылау:

– Пакеттің ішінде су тамшылары пайда болды !!

Түсіндіру:

– Жапырақтан су буланды.

– Бұл өсімдіктің қалыпты тіршілігі үшін қажет.

Қорытынды:

Егер су буланбаса, өсімдік ауырып, құрап қалады.

Жапырақ өсімдікке артық судан арытуға көмектеседі.

Сергіту сәті

Біз – кішкентай өсімдікпіз

Тамыр жайдық – отырдық

Сәбақ болып – созыдық

Жапырақ болып – тыныс аламыз

3. Қорытынды бөлім

Сұрақ-жауап:

– Өсімдіктің қандай мүшелері тыныс алады?

– Жапырақтан су буланғанда не болады?

– Өсімдікке не үшін су қажет?

Қорытынды:

– Өсімдік – тірі ағза.

– Оның барлық мүшелері тыныс алады.

– Жапырақтан су булануы өсімдіктің тіршілігі үшін маңызды.

Желтоқсан айы № 4 аптасы

Тақырыбы: Ыстық пен суықта не болады?

Білім беру сапасы: Таным

Бәлімі: Қоршаған ортамен таныстыру, зерттеу іс-әрекеті

Тобы: Ересек топ (5–6 жас)

Ұзақтығы: 25–30 минут

Мақсаты:

Өсімдіктердің өсуі мен дамуына қолайлы жағдайларды анықтау (жылу, суық, жарық).

Міндеттері:

- Өсімдіктерге жылу мен суықтың әсерін түсіндіру;
- Ыстық және суық жағдайдағы өзгерістерді салыстыру;
- Бақылау, зерттеу, қорытынды жасау дағдыларын дамыту;
- Табиғатқа қамқорлықпен қарауға тәрбиелеу.

Құрал-жабдықтар:

- Бірдей екі өсімдік (немесе екі бірдей көшет)
- Мұз салынған ыдыс
- Жылы су
- Суреттер: күн, қар, өсімдік
- Алқапшып (қауіпсіздік үшін)

Іс-әрекет барысы

1. Ұйымдастыру кезеңі

Балалар шеңберге тұрады.

Тәрбиеші:

– Балалар, бүгін біз зерттеуші боламыз ☺

– Өсімдікке ыстық пен суықтың қалай әсер ететінін анықтаймыз.

2. Негізгі бөлім

Әңгімелесу

– Өсімдікке не қажет? (су, жарық, жылу)

– Қыста өсімдіктер неге бағу өседі?

– Жазда неге тез өседі?

Түсіндіру:

– Өсімдік тірі ағза.

– Ол өсу үшін жылуды жақсы көреді, ал қатты суықта оның өсуі бағулайды.

Зерттеу жұмысы

«Ыстық пен суықтың өсімдікке әсері»

Барысы:

1. Екі бірдей өсімдікті көрсетеміз.
2. Бір өсімдікті жылы жерге қолмыз (күн түсетін орын).
3. Екінші өсімдіктің жанына мұз салынған ыдысты қолмыз.
4. Балалар өзгерісті бақылайды.

Сұрақтар:

– Қай өсімдікке жайлы?

– Қай өсімдік «тоңып» тұрған сияқты?

Бақылау:

– Жылы жердегі өсімдік сергек.

– Суықтағы өсімдік бағу өседі.

Қиыншы сергіту сәті ☞

Күн шықты – жылындық (қолды жоғары созу)

Суық тиді – бүрістік (нықты көтеру)

Жылы келді – өстік (созылу)

3. Қорытынды бағам

Сұрақ-жауап

– Өсімдікке қай кезде жақсы?

– Ыстық пен суықта не болады?

– Өсімдіктің өсуі үшін не қажет?

Қорытынды:

- Өсімдіктердің өсуі мен дамуына жыту, су, жарық қажет ☹
- Қалты суық өсімдіктің өсуіне кедергі жасайды.
- Өсімдікке қолайлы жағдай жасау – біздің міндетіміз ☹

Күтілетін нәтиже:

Балалар өсімдіктің өсуі мен дамуына қолайлы жағдайларды ажырата алады, ыстық пен суықтың әсерін түсінеді, бақыттау арқылы қорытынды жасайды.

Қаңтар айы №1 аптасы

Тақырыбы: Біз бөлме өсімдіктерін өсіреміз

Мақсаты

Балалардың бөлме өсімдіктері туралы қарапайым түсініктерін қалыптастыру, танымдық қызығушылығын дамыту, өз бетімен ізденуге, бақылауға және тәжірибе жасауға ынталандыру.

Міндеттері

- Бөлме өсімдіктерін танып, атауларын білуге үйрету;
- Өсімдіктің өсуіне қажетті жағдайлар (су, жарық, күтім) туралы түсінік беру;
- Баланың өз бетінше сұрақ қоюына, жауап іздеуіне мүмкіндік жасау;
- Табиғатқа қамқорлықпен қарауға тәрбиелеу.

Қолданылатын әдіс-тәсілдер

Әңгімелесу, көрсету, сұрақ-жауап, бақылау, тәжірибелік әрекет, ойын.

Қажетті құрал-жабдықтар

Бөлме өсімдіктері (гүлдер), топырақ, гүл құмырасы, су құятын құты, сулық, суреттер.

Іс-әрекет барысы

1. Ұйымдастыру кезеңі

Балаларды шеңберге жинау.

Тәрбиеші:

– Балалар, бүгін бізге қонаққа кімдер келгенін қараңдаршы? (Гүлдерді көрсетеді)

– Гүлдер қайда өседі деп ойлайсыңдар?

Балалардың жауаптарын тыңдау, қолдау.

2. Негізгі бөлім

Әңгімелесу

– Бұл қандай өсімдіктер?

– Олар тірі ме?

– Өсімдіктерге не қажет?

Балалар өз ойларын айтады. Тәрбиеші дұрыс жауаптарды толықтырады.

Бақылау

Балалар гүлді ұстап көреді, жапырағын, сабағын қарайды.

– Жапырағы қандай?

– Түсі қандай?

Тәжірибелік әрекет (ізденіс әрекеті)

Балаларға гүл отырғызу немесе суару ұсынылады.

Әр бала өз бетімен әрекет жасайды, топырақ салады, су құяды.

Тәрбиеші:

– Егер гүлге су құймасақ не болады?

– Ал күн сәулесі болмаса ше?

Балалардың ойтануына, болжам жасауына жағдай жасалады.

3. Сергіту сәті

“Гүлдер қалай өседі?”

Балалар гүл сияқты “өседі”:

– Тұқымы болдық (отыру)

– Күн шықты (қолды көтеру)

– Өстік (бой жазу)

4. Қорытынды бөлім

– Бүгін не үйрендік?

– Гүлдерге қалай қамқор боламыз?

Балаларды мадақтау.

– Сендер бүгін нағыз ышкентай зерттеушілер болдыңдар!

Күтілетін нәтиже

- Балалар бөлме өсімдіктерін таныды;
- Өсімдіктің өсуіне қажетті жағдайларды біледі;
- Өз бетінше әрекет жасап, сұрақ қоюға үйренеді;
- Табиғатқа қызығушылығы артады.

Қаңтар айы №2 аптасы

Тақырыбы: Гүл қайда жақсы өседі?

Мақсаты

Гүлдердің өсуі мен дамуына қолайлы жағдайларды анықтау, өсімдіктердің топыраққа тәуелді екенін қарапайым тәжірибе арқылы негіздеу.

Міндеттері

- Гүлдің өсуіне қажетті жағдайлар (топырақ, су, жарық, жылу) туралы түсінік қалыптастыру;
- Әртүрлі ортада өсімдіктің өсуін салыстыруға үйрету;
- Балалардың бақылау, салыстыру, болжам жасау қабілеттерін дамыту;
- Табиғатқа ұқыпты, қамқор қарым-қатынаста тәрбиелеу.

Әдіс-тәсілдер

Сұрақ-жауап, әңгімелесу, бақылау, тәжірибе жасау, ойын.

Құрал-жабдықтар

Гүл көшеті немесе тұқым, құмыралар, құнарлы топырақ, құм, тас (немесе сусыз ыдыс), су құятын құты, суреттер.

Іс-әрекет барысы

1. Ұйымдастыру кезеңі

Балаларды шеңберге жинау.

Тәрбиеші:

– Балалар, біз бүгін кішкентай зерттеуші боламыз ☺

– Мынау не? (гүлді көрсетеді)

– Гүлдер қайда өседі деп ойлайсындар?

Балалардың жауаптарын еркін айтуына мүмкіндік беру.

2. Негізгі бөлім

Әңгімелесу

– Гүл тірі ме?

– Тірі нәрселерге не қажет?

– Гүлді суармасақ не болады?

Балалардың жауаптары арқылы тазырашты ашу.

Тазырабалық-ізденіс әрекеті

Алдарына үш құмыра қойылады:

1. Құнарлы топырақ
2. Құм
3. Тас немесе бос ыдыс

Тәрбиеші:

– Осы жерлердің қайсысында гүл жақсы өседі деп ойлайсындар? Неге?

Балалар өз болжамдарын айтады.

Тәрбиешімен бірге гүлді топырақта отырғызу, қалған ортаға тек көрсетіп салыстыру.

– Топырақ жұмсақ па?

– Ол суды ұстай ма?

Балалар ұстап, байқап көреді.

Бақылау

– Топырақта гүлге не бар?

– Құм мен таста не жеткіпейді?

Ой қорытуға жетелеу.

3. Сергіту сәті

“Гүл қалай өседі?”

Балалар қозғалыс арқылы бейнелейді:

– Тұрым (отыру)

– Су құйдық (еңкею)

– Күн шықты (қолды көтеру)

– Гүл өсі (бойын созу)

4. Қорытыншы бөлім

– Гүл қайда жақсы өседі?

– Неліктен гүлге топырақ керек?

– Біз гүлге қалай көмектесе аламыз?

Балалардың жауаптарын жинақтау

Тәрбиеші:

– Дұрыс, балалар! Гүл топырақта, су мен жарық бар жерде жақсы өседі.
Сендер бүгін өте зерек болдыңдар

Күтілетін нәтиже

- Балалар гүлдің өсуіне қажетті жағдайларды біледі.
- Өсімдіктің топыраққа тәуелді екенін түсінеді.
- Салыстыру, бақылау, болжам жасау дағдылары дамыды.
- Табиғатқа қызығушылығы артады.

Қаңтар айы №3 аптасы

Тақырыбы: «Гүл, сумен және сусыз»

Мақсаты

Гүлдердің өсуі мен дамуына қажетті сыртқы орта факторларын (су, жарық, жылу) бөліп көрсету, судың өсімдік тіршілігіндегі маңызын түсіндіру.

Міндеттері

- Су, жарық, жылудың гүлдің өсуіне әсерін көрсету;
- Сумен және сусыз өсетін жағдайды салыстыруға үйрету;
- Балалардың бақылау, ойлау, болжам жасау қабілеттерін дамыту;
- Өсімдіктерге қамқорлық жасауға тәрбиелеу.

Әдіс-тәсілдер

Әңгімелесу, сұрақ-жауап, тәжірибе, бақылау, салыстыру, ойын.

Құрал-жабдықтар

Екі бірдей гүл (немесе көшет), екі құмыра, топырақ, су құятын құты, мұннің суреті, терезе ащы.

Іс-әрекет барысы

1. Ұйымдастыру кезеңі

Балаларды шеңберге жинау.

Тәрбиеші:

– Балалар, бүгін біз гүлге көмектесеміз!

– Гүл тірі ме?

– Тірі нәрселерге не қажет?

Балалардың жауаптарын тыңдау.

2. Негізгі бөлім

Әңгімелесу

– Гүлге су не үшін керек деп ойлайсыңдар?

– Ал су болмаса не болады?

Балалар өз ойтарын айтады.

Тәжірибелік-ізденіс әрекеті

Екі бірдей гүлді көрсету.

Тәрбиеші:

– Бұл екі гүл бірдей ме?

– Біреуіне су құштық, екіншісіне су құймаймыз.

Балалар болжам жасайды:

– Қай гүл жақсы өседі? Неге?

Гүлдердің екеуін де жарық, жылы жерге қою.

Бақылау

– Сумен суарылған гүл қандай?

– Сусыз гүл қандай болуы мүмкін?

(Келесі күндері бақылауды жалғастыру ұсынылады)

3. Сергіту сәті

“Гүл қалай өседі?”

Балалар қимылмен көрсетеді:

– Тұқым (отыру)

– Су құйды (енжею)

– Күн шықты (қолды жоғары көтеру)

– Гүл өсі (бой жазу)

4. Қорытынды бөлім

– Қай гүл жақсы өседі?

– Гүлге тағы не керек?

– Су, жарық, жылу болмаса не болады?

Балалардың жауаптарын қорытындылау.

Тәрбиеші:

– Дұрыс, балалар! Гүлге су, жарық, жылу керек. Сусыз гүл өспейді!

– Сендер бүгін нағыз зерттеуші болдыңдар!

Күнделік нәтиже:

- Балалар гүлдің өсуіне қажетті сыртқы орта факторларын ажыратады;
- Судың өсімдік тіршілігіндегі рөлін түсінеді;
- Салыстыру және бақылау дағдылары дамиды;
- Табиғатқа қамқорлық сезімі қалыптасады.

Қаңтар айы №4 аптасы

Тақырыбы: Өсімдіктерге қорғану үшін не керек?

Мақсаты

Гүлдің көректенуі мен өсуі үшін жарықтың қажеттілігін анықтау, өсімдіктің сырты ортаға тәуелді екенін түсіндіру.

Міндеттері

- Өсімдікке жарық не үшін қажет екенін қарапайым тілмен түсіндіру,
- Жарық бар және жарық жоқ жағдайда өсімдіктің күйін салыстыру,
- Балалардың бақылау, салыстыру, ой қорыту қабілеттерін дамыту,
- Өсімдіктерге қамқорлықпен қарауға тәрбиелеу.

Әдіс-тәсілдер

Әңгімелесу, сұрақ-жауап, бақылау, тәжірибе, ойын.

Құрал-жабдықтар

Екі бірдей гүл немесе өсімдік, бір қорап (жабық), терезе алды, күннің суреті.

Іс-әрекет барысы

1. Ұйымдастыру кезеңі

Балаларды шеңберге тұрғызу.

Тәрбиеші:

– Балалар, өсімдіктер тірі ме?

– Тірі нәрселер өзін қалай қорғайды деп ойлайсындар?

Балалардың жауаптарын тыңдау.

2. Негізгі бөлім

Әңгімелесу

– Гүлдің жапырақтары не үшін керек?

– Күн болмаса не болады?

Тәрбиеші түсіндіреді:

– Күннің жарығы гүлге қорек жасауға көмектеседі.

Тәжірибелік-ізденіс әрекеті

Екі бірдей гүлді көрсету.

Тәрбиеші:

– Бір гүлді жарық жерге қоямыз.

– Екінші гүлді қаранғы жерге (қорапқа) қоямыз.

Балалардан сұрау:

– Қай гүл жақсы өседі деп ойлайсыңдар? Неге?

Балалардың болжамын тыңдау.

Бақылау

– Жарықта тұрған гүл қандай?

– Қаранғыда тұрған гүлдің жапырағы қандай ботуы мүмкін?

(Келесі күндері бақылауды жалғастыру ұсынылады)

3. Сергіту сәті

"Күн мен гүл"

– Күн шықты (қолды жоғары көтеру)

– Гүл күнге қарай бұрылды

– Гүл өсті (бойын созу)

4. Қорытынды бөлім

– Өсімдікке қорғану үшін не керек?

– Жарық болмаса не болады?

– Біз гүлге қалай көмектесе аламыз?

Қорытынды:

– Гүл жарықта қорек алады, күнті болып өседі, сондықтан жарық оны қорғайды

Балаларды мадақтау.

Күтілетін нәтиже

- Балалар өсімдікке жарықтың қажеттілігін түсінеді.
- Жарықтың гүлдің қоректенуіне әсерін ажырата алады.
- Бақылау және салыстыру дағдылары дамиды.

- Табиғатқа көмқорлық сезімі қалыптасады.

Ақпан айы № 1 аптасы

Дидактикалық ойын

Атауы: Себеттегі гүлді тап

Мақсаты

Суреттегі гүлдер арасынан себеттегі гүлді тауып, оның атын дұрыс атауға үйрету, балалардың зейінін, көру арқылы қабылдауын және сөздік қорын дамыту.

Міндеттері

- Гүлдерді бір-бірінен ажырата білуге үйрету;
- Гүл атауларын есте сақтауға және айтуға дағдыландыру;
- Зейінің байқампаздығын дамыту.

Қажетті құралдар

- Әртүрлі гүлдердің суреттері (дала гүлі, раушан, қызғалдақ, гүймедақ т.б.);
- Себеттің суреті (ішінде бір гүл жасырылады).

Ойынның шарты

Тәрбиеші себетке бір гүлдің суретін салып қояды (балаларға көрсетпей немесе көрсетіп). Ал балалардың алдында бірнеше гүлдің суреттері жайылып тұрады.

Ойынның журуі

Тәрбиеші:

– Балалар, мына себетте бір гүл жасырынып отыр ☹

– Қане, мұқият қараңыз, қай гүл себеттегі гүлге ұқсайды?

Балалар суреттерді карап, салыстырады.

Баланың жауабы

– Бұл – қызғалдақ (немесе басқа гүл атауы).

Тәрбиеші:

– Дұрыс! Себеттегі гүл – қызғалдақ!

Әр балаға кезек беріледі.

Күрделендіру (қалауыңызша)

- Гүлдің түсін, пішінін сипаттату;
- «Бұл гүл қайда өседі?» деп сұрау;
- Уақытпен табу ойынын ұйымдастыру.

Қорытынды

– Біз қандай гүлдерді таптық?

– Қай гүлді табу оңай болды?

Балаларды мадақтау.

Күтілетін нәтиже

- Балалар гүл атауларын дұрыс айтады;
- Сурет бойынша салыстырып, ажырата алады;
- Зейіні мен тілдік дағдылары дамиды.

Ақпан айы №2 аптасы

Тақырыбы: «Гүл дүкені»

Мақсаты

Қиылған суреттерді ретімен (тамыр → сабақ → жапырақ → гүл) құрастыра білуге үйрету.

Міндеттері

- Гүлдің бөліктерін ажырата білуге үйрету
- Логикалық ойлау мен ұсақ моториканы дамыту
- Табиғатқа, гүлге деген сүйіспеншілікті арттыру

Көрнекіліктер

- Гүлдің қиылған бөліктері (тамыр, сабақ, жапырақ, гүл)
- «Гүл дүкені» бұрышы
- Себеттер, ойыншық ақша (қалауынша)

Іс-әрекет барысы

1. Үйымдастыру кезеңі (2–3 минут)

Тәрбиеші балаларды шеңберге жинайды.

Тәрбиеші:

– Балалар, бүгін біз ерекше дүкенге барамыз. Ол қандай дүкен деп ойлайсындар?

– Иә, бұл – гүл дүкені ғой.

Балалармен гүлдер туралы қысқаша әңгіме жүргізіледі.

2. Негізгі бөлім (8–10 минут)

Ойын: “Гүл дүкенін құрастыр”

Тәрбиеші балаларға қиылған гүл суреттерін таратады.

Тәрбиеші:

– Гүл дүкенінде гүлдер ретімен жиналмаса, олар өспейді.

– Ендеше, гүлді тамырынан бастап дұрыс ретімен құрастырайық.

Балалар:

1. Тамырды табады

2. Тамырдың үстіне сабақты қолды
3. Сабаққа жапырақты орналастырады
4. Ең соңында гүлді қолды

Тәрбиеші әр баланы бақылап, көмектесіп отырады.

3. Сергіту сәті (1–2 минут)

“Гүл қалай өседі?”

- Тамыр – жерге еңкейеді
- Сабақ – созылады
- Жапырақ – екі жаққа жайылады
- Гүл – ашылады

4. Қорытынды бөлім (3–4 минут)

Балалардың жұмысы бірге қаралады.

Сұрақтар:

- Гүл неден басталады?
- Тамыр не үшін керек?
- Гүлді қалай күту керек?

Балаларды мақтау, жетістігін атап өту.

Тәрбиеші:

– Бүгін сендер керемет гүл сағушылары болдыңдар!

Ақпан айы №3 аптасы

Тақырыбы: «Гүлге не қажет?»

Мақсаты:

- Балаларды гүлдердің атауларымен таныстыру
- Гүлдің бөліктерін дұрыс атауға үйрету
- Өсімдіктерді күту ережелерін меңгерту
- Табиғатқа қамқорлық сезімін тәрбиелеу

Күтілетін нәтиже:

Балалар:

- Гүлдердің қарапайым атауларын атайды (раушан, қызғалдақ, түймедақ)
- Гүлдің бөліктерін ажыратады (тамыр, сабақ, жапырақ, гүл)
- Гүлге не қажет екенін айтады (су, жарық, жылу, ауа)
- Гүлді күту ережелерін түсінеді

Қажетті құралдар:

- Тірі гүл немесе суреттер
- Гүлдің бөліктері бейнеленген шығат
- Су құйғыш (лейла)
- Құм топырақ (көрсету үшін)

Оқу қызметінің барысы:

1. Ұйымдастыру кезеңі (1–2 мин)

Балалармен амаздасу.

Шаттық шеңбері:

«Күн шықты, гүл өсті.

Біз бақытты баламыз!»

2. Кіріспе әңгіме (3–5 мин)

Тәрбиеші балаларға гүлді көрсетеді.

Сұрақтар:

- Бұл не? (Гүл)
- Гүл қайда өседі?

Балаларға гүл атауларын айту:

Қыналдақ

раушан

түймедақ

3. Негізгі бөлім (10–12 мин)

Гүлдің бөліктері:

Балаларға түсіндіру:

- Тамыр – жерде болады, су шеді
- Сабақ – гүлді ұстап тұрады
- Жалпырақ – жасыл бөлігі
- Гүл – ең әдемі бөлігі

(Балаларға қайталау)

Гүлге не қажет?

Тәрбиеші сұрайды:

Гүл өсу үшін не керек?

Жауап:

- Су
- Күн ☀
- Ауа
- Жылу

Күту ережелері:

- Гүлді суару
- Жалпырағын жұтпау
- Саяндырмау
- Күнге қою

4. Сергіту сәті (2–3 мин)

«Гүлдер қалай өседі?» ойыны.

Балалар отырады → бағу туралы → қолдарын көтереді → «Гүл ашықты»

5. Қорытынды (3–5 мин)

Сұрақ-жауап

- Гүлге не қажет?
- Гүлдің қандай бөліктері бар?

Балаларды мадақтау

Қосымша ойын

«Дұрыс па, бұрыс па?»

- Гүлді жұтуға болады
- Гүлді суару керек

Ақпан айы IV аптасы

Дидактикалық ойын: «Сиздермі себет»

Мақсаты:

- Балалардың сипап сезу арқылы затты тану қабілетін дамыту
- Гүлді күтуге қажетті құралдарды ажырату
- Сөздік қорын байыту, дұрыс атауға үйрету

Қажетті құралдар:

- Себет
- Су құйғыш
- Су сепкіш
- Шағын күрек
- Қосымша (қаласаңыз): артық заттар (ойыншық, қасық т.б.)

Ойын шарты:

Балалар кезекпен себетке қолын салып, көзбен көрмей, сипап сезу арқылы бір затты алады.

Содан кейін:

1. Қолындағы затты атайды
2. Оның не үшін қажет екенін түсіндіреді

Тәрбиеші бағыттауы:

- «Қолыңмен ұстап көр, бұл не екен?»
- «Бұл зат гүлге не үшін керек?»

Күтілетін жауаптар:

- Су құйғыш → «Гүлге су құю үшін керек»
- Су сепкіш → «Гүлге су шашу үшін»

- Күрек — «Топырақты қопсыту үшін»

Ойын нәтижесі:

Балалар:

- Заттарды санап таниды
- Гүлге қажетті құралдарды біледі
- Өз ойын толық жеткізе алады

★ Қызықтыру тәсілі:

Тәрбиеші айтады:

«Бұл жай себет емес, бұл — сипырлы себет! Оның ішінде гүлге көмектесетін заттар жасырылған»

Наурыз айы I аптасы

Тақырыбы: «Гүлді көйлек»

Мақсаты:

- Балаларды мақта таяқшасымен сурет салу әдісімен таныстыру.
- Гүл бейнесін нүктелеу арқылы салуға үйрету.
- Түстерді ажырату, ұшыптышықта баулу.
- Әсемдікке, әдемілікке тәрбиелеу.

Күтілетін нәтиже:

Балалар:

- Мақта таяқшасымен бояу тәсілін меңгереді.
- Көйлекті гүлдермен безендіреді.
- Түстерді дұрыс таңдайды.
- Ұшыпты жұмыс жасауға дағдыланады.

Қажетті құралдар:

- Көйлек бейнеленген дайын қағаз (контур)
- Гуашь бояулары
- Мақта таяқшалары
- Су құттың ыдыс
- Майтық

Сабақ барысы:

1. Ұйымдастыру кезеңі (1–2 мин)

Балалармен амандасу.

Шаттық шеңбері.

«Әдемі гүл өсірейік,

Көйлекті біз безейік!»

2. Кіріспе бөлім (3–5 мин)

Тәрбиеші балаларға көйлек суретін көрсетеді.

Сұрақтар:

- Бұл не? (Көйлек)
- Көйлекті қалай әдемі етуге болады?

Жауап: гүлдермен безендіру

3. Негізгі бөлім (10–15 мин)

Түсіндіру:

Тәрбиеші көрсетеді:

- Мақта таяқшасын бояуға батыру
- Қағазға нүкте қою арқылы гүл жасау

Айту:

«Бір нүкте, тағы нүкте — міне, әдемі гүл болды»

Балалардың жұмысы:

Балалар:

- Көйлекке түрлі түсті нүктелер арқылы гүлдер салады
- Қалауы бойынша түстерді таңдайды

Тәрбиеші көмектеседі, бағыт береді

4. Сергіту сәті (2–3 мин)

«Гүлдер билейді»

Балалар гүл сияқты тербеледі, қолдарын жағып «ашылады»

5. Қорытынды (3–5 мин)

Балалардың жұмыстарын көреу

Сұрақтар:

- Біз не салдық?
- Қалай салдық?

Балаларды мадақтау

Қосымша:

Көрме ұйымдастыру: «Әдемі көйлектер»

Наурыз айы II аптасы

Тақырыбы: «Гүлдерді өсіру»

Мақсаты:

- Балаларға гүлдің өсу ретін үйрету (тамырдан бастап)
- Бөліктерді дұрыс ретімен орналастыру дағдыларын дамыту
- Логикалық ойлау, зейінін жетілдіру
- Өсімдіктерге қамқорлық жасауға тәрбиелену

Күтілетін нәтиже:

Балалар:

- Гүлдің бөліктерін атайды (тамыр, сабақ, жапырақ, гүл)
- Оларды дұрыс ретімен құрастырады
- Гүлдің қалай өсетінін түсінеді

Қажетті құралдар:

- Гүлдің бөліктері қиылған суреттер:
- тамыр
- сабақ
- жапырақ
- гүл
- Негізгі қағаз (құрастыру үшін)
- Желім

Сабақ барысы:

1. Ұйымдастыру кезеңі (1–2 мин)

Балалармен амандасу.

Шаттық шеңбері:

«Жерде өсіп гүл болайық,
Әдемілік сыйлайық!»

2. Кіріспе бөлімі (3–5 мин)

Тәрбиеші гүл суретін көрсетеді.

Сұрақтар:

- Бұл не? (Гүл)
- Гүл қалай өседі?

Балалардың жауаптарын тыңдау.

3. Негізгі бөлім (10–15 мин)

Түсіндіру:

Тәрбиеші гүлдің өсу ретін түсіндіреді:

1. Тамыр – жердің астында болады.
2. Сабақ – жоғары өседі.
3. Жапырақ – сабақта өседі.
4. Гүл – ең үстінде ашылады.

Практикалық жұмыс:

Балаларға қлынған суреттер таратылады.

Тапсырма:

- Суреттерді дұрыс ретімен орналастыру
- Алдымен тамыр, кейін сабақ, жапырақ, соңында гүл.

Содан кейін желіммен жапсырады.

4. Сергіту сәті (2–3 мин)

«Гүл қалай өседі?»

Балалар:

- Отырады (тұңғыш)
- Біртіндеп тұрады (өседі)
- Қолдарын ашады (гүл ашады)

5. Қорытынды (3–5 мин)

Балалардың жұмыстарын қарау.

Сұрақтар:

- Гүл неден басталады? (тамыр)
- Ең соңында не болады? (гүл)

Балаларды мадақтау.

Қосымша ойын:

«Орнын тап!»

Тәрбиеші бөліктерді шатастырып қояды, балалар дұрыс ретін табады.

Наурыз айы III аптасы

Тақырыбы: «Гүлді алқап»

Мақсаты:

- Балалардың шығармашылық қимылын дамыту
- Көктем мезгіліндегі табиғаттың әсемдігін сезіндіру
- Гүлді алқапты өз ойымен безендіруге үйрету
- Түстерді үйлестіре қолдануға дағдыландыру

Күтілетін нәтиже:

Балалар:

- Көктемгі табиғат туралы түсінік алады
- Өз қиялымен гүлді алқап бейнесін жасайды
- Түрлі түстерді еркін қолданады
- Ұқыпты жұмыс жасауға үйренеді

Қажетті құралдар:

- Ақ немесе көк түсті қағаз (фон)
- Түрлі түсті бояулар немесе фломастерлер □
- Мақта таяқшалары / қызылтам
- Түсті қағаз (аппликация үшін)
- Желім, кайшы
- Майтық

Сабақ барысы:

1. Ұйымдастыру кезеңі (1–2 мин)

Балалармен амандасу.

Шаттық шеңбері:

«Көктем келді шуақты,
Гүлге толды алқапты!»

2. Кіріспе бөлімі (3–5 мин)

Тәрбиеші әңгімелейді:

«Көктемде күн жылынады, қар ерніді, әдемі гүлдер өседі.»

Сұрақтар:

- Көктемде не өзгереді?
- Қандай гүлдерді білесіңдер?

3. Негізгі бөлім (10–15 мин)

Түсіндіру:

Тәрбиеші көрсетеді:

- Қағазға жасыл шөп салу
- Өртүрлі гүлдер салу (нүкте, сызық, дөңгелек арқылы)

Айталы:

«Әр бала өз алқабын өзі ойлап табады.»

Балалардың шығармашылық жұмысы:

Балалар:

- Шөп, күн, аспан салады
- Түрлі гүлдермен алқапты безендіреді
- Қалауы бойынша аппликация қосады

(Ешқандай шектеу қойылмайды — еркін жұмыс)

4. Сергіту сәті (2–3 мин)

«Көктемгі гүлдер»

Балалар:

- Тербеледі (желмен)
- Қолдарын жайып «гүл ашады»

5. Қорытынды (3–5 мин)

Балалардың жұмыстарынан шағын көрме ұйымдастыру □

Сұрақтар:

- Сенің алқабыңда қандай гүлдер бар?
- Қандай түстер қолдандың?

Балаларды мадақтау

Ерекшелігі:

Бұл сабақта дұрыс/бұрыс жоқ — әр бала өз қиялын еркін көрсетеді

Наурыз айы IV аптасы

Тақырыбы: «Гүлге араларды қондыр»

Мақсаты:

- Балалардың ойлау, зейін, есте сақтау қабілеттерін дамыту.
- Түстерді ажырату, сәйкестендіру дағдыларын қалыптастыру
- Ойын арқылы табиғатта қызығушылығын арттыру

Күтілетін нәтиже:

Балалар:

- Түстерді ажыратады
- Араларды сәйкес гүлдерге орналастырады
- Ойын ережесін сақтайды
- Белсенді қатысады

Қажетті құралдар:

- Түрлі түсті гүлдер (кағаздан жасалған)
- Аралардың суреттері
- Магнитті тақта немесе жай қағаз
- Қосымша: сан жазылған гүлдер (қаласаңыз)

Сабақ барысы:

1. Ұйымдастыру кезеңі (1–2 мин)

Балалармен амандасу.

Шаттық шеңбері.

«Ара ұшты гүлдеп,

Гүлге қонды күлмедеп!»

2. Кіріспе бөлім (3–5 мин)

Тәрбиеші әңгімелейді.

«Көктемде гүлдер өседі, ал аралар сол гүлдерге қонады»

Сұрақтар:

- Ара не істейді?
- Гүл не үшін керек?

3. Негізгі бөлім (10–15 мин)

Ойын шарты:

Тәрбиеші әр балаға ара береді.

Тапсырма:

- Әр араны түсі сөйкес гүлге қондыру

Мысалы:

- Сары ара → сары гүлге
- Қызыл ара → қызыл гүлге

Қиымдағу (денгей бойынша):

- 1-денгей: түстер бойынша
- 2-денгей: сан бойынша (3 ара → 3 гүл)
- 3-денгей: «қай гүл артық?» сұрағы

Тәрбиеші бағыттауы:

- «Бұл ара қай гүлге қонады?»
- «Неге осы гүлді таңдадың?»

4. Сергіту сәті (2–3 мин)

«Аралар ұшады»

Балалар:

- Ұшаты (қолдарын қағады)
- Гүлге қонады (отырады)

5. Қорытыншы (3–5 мин)

Сұрақтар:

- Аралар қайда қонады?
- Біз қандай ойын ойнадық?

Балаларды мадақтау